

TEDNIK

LETO XLIII, ŠT. 42

Ptuj, 25. oktobra 1990

CENA 7 DINARJEV

NUDIMO VAM VSE VRSTE GRADBENEGA MATERIALA PO CENAH, KI BODO ZA VAS, SPOŠTOVANI GRADITELJI, PRESENEČENJE V NAJUGODNEJŠEM SMISLU!

TRGOVINA GRADBENEGA MATERIALA

Spuhlja 101, Ptuj, ☎ 776-891, odprto od 7. do 16.30, ob sobotah od 7. do 12. ure

POSEBNA PONUDBA

- VSEM INDIVIDUALNIM POTREBAM PRI NABAVI GRADBENEGA LESA ZA VAŠE OSTREŠJE SMO PRIPRAVLJENI TAKOJ USTREČI
- UVOZ VRHUNSKIH ITALIJANSKIH KERAMIČNIH PLOŠČIC (model 90 in 91), PRIDITE, CENE SO OD 220 DO 230 DIN ZA M². PRIDITE TUDI TISTI, KI MISLITE, DA TEH ELEMENTOV V SVOJI NOVOGRADNJI ALI ADAPTACIJI NE POTREBUJETE VEČ, A BOSTE SPOZNALI, DA TO NI RES!

pridite!!! ne boste razočarani!
od nas ne boste odšli s praznimi žepi!

Najboljši slovenski šahisti v Ptuj

Ptuj bo v času od 26. oktobra do 8. novembra ponovno v znamenju šaha. Šahovska zveza Slovenije je kot organizatorica zaupala izvedbo 40., jubilejnega republiškega prvenstva za člane Šahovskega društva Ptuj. To ni naključje, če vemo, da so Ptujčani uspešno organizirali že številne šahovske prireditve, med njimi tudi tri mednarodne turnirje.

Letošnje prvenstvo bo izredno kvalitetno, saj bo 3. kategorije s povprečnim ratingom 2312. Domačini vsekakor največ pričakujejo od MM Danila Polajžerja, pa tudi FM Marko Podvršnik ni brez možnosti za visoko uvrstitev. Zraven omenjenih dveh bodo nastopili še: mednarodni mojstri Iztok Jelen, Georg Mohr in Leon Gostiša, mojster Fide Marjan Črepan, mojster Oskar Orel ter mojstrski kandidati Srečko Truta, Matjaž Justin, Vladimir Ivčič, Miha Furlan, Vid Vavpetič, Vojko Srebrnič in Igor Jelen.

Prvenstvo bo potekalo v prostorih ŠD Ptuj, Muršičeva 7 (stara mestno kopalnice) vsak dan od 15,30 do 21,30 razen 1. novembra, ko bo prost dan.

Na uradni otvoritvi, ki bo jutri ob 15. uri v igralnem prostoru, organizatorji med drugim pričakujejo tudi predstavnike Šahovske zveze Slovenije ter sponzorje.

Glavni sodnik prvenstva bo mednarodni šahovski sodnik Janko Bohak, pomočnika pa republiška sodnika Jože Voglar in Boris Žlender. Za koordinacijske in organizacijske posle bo skrbel tajnica društva Silva Razlag, za osvežitve igralcev in obiskovalcev pa ponovno Šahovska sekcija Spuhlja.

Ljubitelji šaha in drugi – vabljeni!

Silva Razlag

Haloz ne damo

Haloze danes in jutri z grenkimi spomini na včeraj je bila osrednja točka šeste skupne seje vseh treh zborov skupščine občine Ptuj v torek.

Halozne so bile zadnja desetletja pozabljene in šele lanskoletna katastrofa je Slovenijo spomnila, da ima nerazvita, sicer pa obetavna območja, ki bi lahko nudila kmetijske, turistične in še kake druge dobrine. Haložani in skupaj z njimi cela ptujška občina pa so ogorčeni zaradi omenjanja tega območja kot enega od možnih odlagališč radioaktivnih odpadkov iz jedrske elektrarne v Krškem. Predsedstvo skupščine občine Ptuj je ostro protestiralo že junija, ko je informacija o tem prvič prišla v javnost. Odločno protestira tudi tokrat, njegovemu protestu se pridružuje Novna, ki je izdelala projekt za prihodnji razvoj Haloz, na zasedanju skup-

ščine pa so svoje ogorčenje izrazili še učenci in učitelji osnovne šole Franca Osojnika iz Ptuja. Vsi razpravljali so po vrsti odklanjali vsako možnost dialoga s komerkoli in že vnaprej izključili možnost odlaganja teh odpadkov v Halozah. Z njimi se je strinja tudi član predsedstva republike Slovenije dr. Dušan Plut, ki pa je vendarle opozoril, da Slovenija mora rešiti problem odlagaljšča, vendar bi bilo po njegovih besedah prav, da odpadke sprejme Hrvaška, ki dobiva iz JE Krško polovico električne energije. Kakorkoli že, Ptujčani so povedali svoje. Izvršni svet bo izdelal celo zahtevek za povrnitev škode, ki je in bo nastala zaradi uporabe imena Haloz kot

možnega odlagaljšča radioaktivnih odpadkov.

Sicer pa so poslanci govorili tudi o prihodnosti Haloz in ocenili projekt Novne. Ta je sicer obetaven, vendar mu manjka marsikaj, kar naj zagotovi Haložanom boljše življenje. Poslanci so opozarjali na ceste, vodovod, elektriko in telefon. Vse to v Halozah manjka, je pa pogoj za normalno življenje.

Na tokrovem zasedanju so poslanci znova postavili vrsto zahtev in pobud. Med vsemi naj omenimo pobudo ptujške splošne medicine IS SO Ptuj, da umakne prepoved izločitve iz Zdravstvenega centra, kar so delavci že odločili na referendumu. Ker gre v zdravstvu za zelo zapletene odnose, bodo poslanci o tem razpravljali na naslednji seji v posebni točki. V torek so z nekaj pripombami potrdili družbeni plan občine Ptuj, podprli pa so tudi pobudo za rekonstrukcijo gotške barokizirane cerkve sv. Petra v Ptuj. Precej zapletov je bilo pri imenovanju člana IS za področje trgovine, prometa in zvez. Predlaganega kandidata poslanci niso izvolili, zato je predsednik IS Janez Lah zagrozil s svojim odstopom, zadeva pa se je pozneje nekoliko umirila in morda bo izvršni svet postal popoln na naslednjem zasedanju. Za predstojnico inšpekcijskih služb občin Ormož in Ptuj so imenovali diplomirano pravnico Danico Gajzer, ko pa so prišli (ob 19. uri) do zadnje točke – programa projektov izvršnega sveta, pa so poslanci znova omagali in to nalogo prestavili na naslednje zasedanje.

J. Bračič

Ob koncu tedna ste vabljeni...

- ... na koncert ženskega pevskega zbora DPD Svoboda jutri, v petek, ob 19. uri v baročni jeditnici minoritskega samostana...
- ... na sobotno predstavitev knjižice ob 200-letnici cerkve sv. Bolfenka v Trnovski vasi (ob 19. uri v Domu krajanov) in na nedeljsko slovesno mašo (ob 10. uri v cerkvi-slavljenki)...
- ... na predavanje za diabetike in njihove družinske člane v soboto ob 9. uri v Narodni dom...
- ... na nedeljski zbor krajanov v Cirkulane, ko se bodo ob 8.30 uri pogovorili o tem, kaj so opravili v prejšnjem referendumskem obdobju in kaj želijo v prihodnjem...
- ... na ponedeljkovo javno tribuno v Ormož, na kateri se bodo pogovarjali o denacionalizaciji in privatizaciji (ob 18. uri v šoli na Hardeku)...

Pa lepo se imejte!

UVODNIK

Javna razprava o ustavi

Skupščina Republike Slovenije je na sejah vseh treh zborov 12. oktobra določila osnutek ustave Republike Slovenije. S tem je osnutek skupaj z razlago v javni razpravi, ta pa bo trajala do zadnjega novembra letos. Ta čas se lahko podaljša, v primeru spremembnih okoliščin pa s posebnim sklepom skupščine tudi skrajša oziroma prekine. Osnutek in razlaga sta bila minuli konec tedna objavljena v sredstvih javnega obveščanja in v Poročevalcu skupščine.

Gotovo ste že večkrat prebrali ali slišali poziv k čim širši razpravi s čimveč udeleženci, da bi tako na osnovi velikega števila mnenj, predlogov in pripomb prišli do ustave, ki smo si jo napisali sami. Pripombe in predloge k osnutku sprejema Komisija Skupščine Republike Slovenije za ustavna vprašanja in bo po javni razpravi zborom predložila besedilo predloga ustave. Seveda k tem predlogom sodijo tudi predlogi iz razprav v skupščini Republike.

Torej, javno razpravo smo v Sloveniji začeli, časa pa ni ravno veliko. Zato si velja vzeti čas in osnutek dobro prebrati, da si pasivnosti kasneje ne bi očitali, češ: nisem vedel za osnutek in ne za razpravo.

Osnove za razpravo je veliko, saj so številnim predlogom v osnutku podane variante, o katerih se v razpravi tudi izrečemo, lahko pa predlagamo drugačne rešitve, če menimo, da ponujeno ni dovolj dobro. Pravzaprav je zajeto vse, kar smo slišali in kar nas je opredeljevalo pred volitvami in tudi sedaj na poti do popolne suverenosti.

Ustava je temeljni zakon države. Zato tudi po mojem mnenju kakršnikoli posebni pozivi k razpravi niso potrebni, razen če nam je za našo prihodnost vseeno. To pa veliki večini gotovo ni!

ludvik kotar

Zeleni in krajanji čistili Kidričevo

Akcija čiščenja okolice Kidričevega je bila organizirana in potrebno jo je bilo izvesti, kljub deževnemu vremenu. Ob lepem vremenu bi bila udeležba krajanov verjetno večja, kljub vsemu pa so organizatorji zadovoljni. Sodelovali so prevoznik Letnik – Roth iz Lenarta, TGA Kidričevo, Komunalno podjetje Ptuj in vojniki kasarne Dušan Kveder iz Ptuja. Ob koncu akcije so bili blatni in mokri, nihče pa ni kazal slabe volje. Iz treh jam, dveh pri Njivercah ter iz Mlakarjeve jame pri Kungoti, so odpeljali nad 150 kubičnih metrov vsakovrstnih odpadkov, postavili pa tudi opozorilne table in sedaj seveda pričakujejo, da ljudje jam ne bodo znova napolnili.

JB

Mokra, a uspešna akcija Zelenih Ptuja in krajevne skupnosti Kidričevo

- Radi kupujete v solidno opremljeni prodajalni?
- Želite solidno postrežbo?
- Iščete solidno izbiro blaga?
- Vas privlači solidne cene?

Pridite v DISKONT MARKET

SOLID
v Mezgovce

☎ 795-483, telefax 795-411

Za Vas delamo NON-STOP od 7.30 do 20. ure vsak dan razen nedelje, naročila pa sprejemamo tudi po telefonu.

stik

d. o. o.

POTRČEVA 13,
PTUJ,
☎ (062) 776-561,
776-597

telefaks
776-598

VABIMO VAS NA OTVORITEV TRGOVINE,
KI BO V PETEK, 26. OKTOBRA, OB 11. URI

- USNJENA INKRZNENA KONFEKCIJA
- USNJENA GALANTERIJA
- IZKLJUČNO UVOŽENI JEANS
- PRODAJA ŠPORTNIH COPAT VICTORY

DO 31. 12. PRODAJAMO Z 10% POPUSTOM ZA VSE BLAGO
Z MOŽNOSTJO OBROČNEGA ODPLAČEVANJA

svetovanje, trgovina, informacije,
kooperacija, izvoz in uvoz, zastopanje tu-
jih firm

Poslovati začnemo
v soboto, 27. oktobra!

NE PREZRITE kreditna banka maribor

POSLOVNA ENOTA Ptuj
Vaš svetovalec
v denarnih zadevah

ENKRATNA PRILOŽNOST ZA NAŠE VARČEVALCE V ČASU od 22. 10. do 22. 11. 90

LB — KREDITNA BANKA MARIBOR UVAJA V MESECU VARČEVANJA ŠTEVILNE NOVOSTI ZA SVOJE KOMITENTE:

- VEZAVO DEVIZNIH SREDSTEV NAD 3 MESECE PO IZJEMNO UGODNI LETNI OBREŠTNI MERI OBREŠTNA MERA ZA DEVIZNA SREDSTVA, VEZANA NAD 3 MESECE, V ŠILINGIH (ATS) JE 8 %, V MARKAH (DEM) 7 % IN JE SKORAJ ENKRAT VIŠJA OD OBREŠTNE MERE, KI VELJA PRI VPOGLEDNIH SREDSTVIH ZA TI DVE VALUTI. VEŽE LAHKO DEVIZNA SREDSTVA, KI JIH IMATE NA VPOGLEDNI VLOGI ALI PA JIH KUPITE ZA TA NAMEN. PRI TEM NAKUPU VAM ZARAČUNAMO 1% PROVIZIJO.
- PREMIJO ZA NOVO VEZANO DINARSKO DEPOZITE NAD 3 MESECE IN NAD 6 MESECEV PREMIJA ZNAŠA 5% OD ZNESKA VEZAVE PRI DEPOZITIH, VEZANIH NAD 3 MESECE IN 10% PRI DEPOZITIH, VEZANIH NAD 6 MESECEV. PREMIJO PRIPISAMO K VAŠIM SREDSTVOM OB SKLENITVI VEZAVE. VEZANI ZNESEK, POVEČAN ZA PREMIJO, OBREŠTUJEMO PO OBREŠTNIH MERAH, KI ODVISNO OD VIŠINE ZNESKA, VELJAJO ZA DEPOZITE, VEZANE NAD 3 IN NAD 6 MESECEV.
- 10% PRIHRANEK PRI PREDČASNEM DOKONČNEM ODPLAČILU POTROŠNIŠKIH KREDITOV, KREDITOV ZA OBRT, KMETIJSTVO IN STANOVANJSKO GRADNJO

NE ZAMUDITE ENKRATNE PRILOŽNOSTI!

SLOVENSKA BISTRICA

Poslanska vprašanja in odgovori — najbolj brano čtivo

Zajeten dnevni red 5. skupne seje SO SLOVENSKA BISTRICA. Največ časa so porabili za poslanska vprašanja in odgovore. Soglasno so protestirali proti odlagališču nizko in srednje radioaktivnih snovi. Zaradi nesklepnosti zbora združenega dela niso sprejeli programa dela izvršnega sveta in predloga osnutka re-balansa proračuna. Nova skupščinska seja predvidoma 30. oktobra.

Ob nekoliko manjšem številu občinskih poslancev se je skupna seja vseh treh zborov slovenjebistriške skupščine pričela z odgovori na poslanska vprašanja, postavljena na 3. in 4. seji občinske skupščine. Prevladovala so vprašanja s področja cest in drugih komunalnih zadev.

Zanimivo je bilo stališče javnega pravobranilca Roka Gerloviča, ki se ukvarja s problemom hotela Planina. Zdej je že jasno, da ga sedanji lastnik TGO Pohorje ne bo dal v zakup, ampak se je hotelu in menda tudi zaposlenim pripravil odpovedati. V roke ga bo dobila občina, ta pa ga namerava vrniti pravim lastnikom, če se bodo ti zanj še zanimali.

Z odgovorom na svoje poslansko vprašanje pa ni bil zadovoljen Franc Lončarič, poslanec krajevnne skupnosti Pragersko. »Odgovor ni popoln. Zdi se mi, kot da bi gluhamu rekel dobro jutro. To je samo zapravljanje časa. Vprašanje je bilo postavljeno pisno, jasno in kratko, odgovor pa nejasen. Dosti več smo o rešitvi železniškega prehoda na Pragerskem vedeli pred letom dni. Hotel sem izvedeti, kdo je odgovoren za vse to. Postaviš poslansko vprašanje, mine mesec, potem še en, čas pa hitro beži. V Pragerskem se »deremo« že 15 let o problemu večno zaprtih zapornic in dolgih kolon avtomobilov pred njimi, pa v Bistrici slabo slišite. Italijani pa nas slišijo in so pripravljene sofinansirati ureditev te prometne zagate. Ne vem, kje sta ptujška Perutina, Impol. Perutinski tovarnjaki čakajo ure in ure pred zapornicami. Ste se že kdaj pogovarjali s temi ljudmi? Vprašanje sem postavil šele na 4. seji, tiščalo pa me je že pred prvo,« je med drugim povedal Franc Lončarič.

Janez Bradan, sekretar sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora, ki je na tej seji imel precej dela, saj je moral odgovorjati na to in še številna druga vprašanja, je ob problemu železniškega prehoda na Pragerskem poudaril, da je to tudi republiški problem, ne samo občinski ali pa mogoče mesta Slovenska Bistrica, ki ima prav tako svoje prometne zagate.

Zanimiva je bila tudi razprava o gospodinjstvih v Makolah: 19 jih je, ki še vedno ne premorejo v svojih hišah električne energije. V odgovoru je bilo ugotovljeno stanje, ni pa bila nakazana re-

tev. Na teh domačijah živijo starejši ljudje, mlajši so odšli. Mnogi elektrike ne želijo imeti, ker bi kasneje ne zmoogli plačati zanj, četudi bi jo s pomočjo družbe dobili v hišo.

Posebna točka dnevnega reda je bilo tudi vprašanje o odlagališčih radioaktivnih snovi. Občinski poslanci so bili soglasno proti odlagališču na območju zahodnih Haloz. »Proti temu se bomo borili z vsemi legalnimi sredstvi in se ob tem ne bomo niti najmanj pustili prepričati, da je to lahko zagotavljanje razvoja nerazvitih območij ali pa da se razvoj teh območij z odlagališčem pogojuje,« je del odgovora slovenjebistriških poslancev. Vidá Topolovec

Odločne, a premišljene odločitve

Minuli petek so člani ZKS-SDP v Ormožu opravili sklepne razprave o kongresnih dokumentih — slab teden pred kongresom stranke, ki bo v Novi Gorici. Gost srečanja, prisotnih je bilo okoli 50 članov stranke iz občine Ormož, je bil Miran Potrč, poslanec v Skupščini Republike Slovenije in vodja poslanskega kluba ZKS-SDP.

Sekretar OK ZKS-SDP v Ormožu Mirko Novak je uvodoma govoril o opravljenih, ki so jih v stranki opravili pred omenjenim srečanjem.

Mirko Novak: »V razpravi s članstvom smo v občini ugotovili, da dajejo podporo kongresnim dokumentom tako v dopolnitvi programskega dela kot ciljev stranke, prav tako politični deklaraciji, ki je prišla med nas razmeroma pozno, statutu, posebej pa še organom vodstva stranke in kadrovskim rešitvam, ki so predlagane. Najverjetneje ste opazili, da ta kongres ne nosi zaporedne številke, kar pomeni ločnico v delu stranke in v stranki sami. Kot je v dokumentih predloženo, naj bi kongres določil ime in simbole stranke, dokončno naj bi bili sprejeti tudi statut, program in programska resolucija, izvolili pa bodo tudi novo vodstvo stranke.«

Govoril je tudi o razpustu osnovnih organizacij v podjetjih in o formiranju novih krajevnih konferenc po krajevnih skupnostih. »Dosedanje stanje članstva s ponovnim popisom v naši občini kaže, da v vseh osmih krajevnih skupnostih po vsej verjetnosti ne bomo imeli možnosti glede na število članstva, da bi ustanovili krajevne konference. Po vsej verjetnosti pa bomo lahko to storili v 4 do 5 krajevnih skupnostih. Že prej je bila dana podpora opredelitvi, da imamo v občini praktično en organ stranke, in sicer konferenco z operativnim, maloštevilnim predsedstvom in predsednikom stranke, ki vodi konferenco in predsedstvo.«

SENİK GODCEV — DO POPOLNOSTI IZPELJAN NASTOP

Tako se to dela!

Musikantenstadl ali Senik godcev, priljubljena javna oddaja avstrijske televizije z voditeljem Karlom Moikom... najbolj popularna, najbolj gledana v Avstriji, Nemčiji, Švici (tudi Slovenija ni izjema)... v sredo in četrtek preteklega tedna v Mariboru... tokrat že drugič v Sloveniji. Prva je bila pred leti v Portorožu. Kako so jo doživljali v tem našem obmorskem mestu, bolj vajuem mediteranskih zvokov, si je moč le predstavljati, medtem ko za Maribor lahko z gotovostjo trdimo: nekaj tako veličastnega, tolikšne bleščave paše za oči, najrazličnejših zabavnoglasbenih vrst... in ne napolned tako gladko tekoče predstave, dobesedno v celoti nabite z energijo profesionalcev in polno srca do te vrsti muzike (srce je namreč osnovni pogoj!), štajerska metropola še ni doživela!

In sedaj porečete, da sem eden tistih naših tipičnih malomeščančkov, ki hvale vse, kar je tuje. Ne, s tem namreč nočem reči, da naša televizija ni kos profes-

sionalno opraviti svojega dela! Je, to je že večkrat dokazala, le da nima takih denarnih možnosti kot njena sosedka. Samo impozantna scena velja najbrž nekaj

sto tisoč avstrijskih šilingov, kje pa je še vse drugo! Eno od možnosti, to je srce, pa so naši zapra-

Oddajo Senik godcev si lahko ogledate noč (četrtek) ob 20.15 na drugem programu televizije Slovenije in hkrati na prvem avstrijskem.

Simpatičnemu, dostopnemu in nasploh »gemütlich« gospodu Karlu Moiku, idejnemu očetu Senika, se je tokrat pri voditeljstvu (tudi kot prevajalka) pridružila še naše gore list — lepa Marta Kovč. Tokrat sta medse vzela Matejo Svet, letošnjo zmagovalko pohorske lice, in mariborsko »mater« županjo Magdo Tovornik. Mateja je povedala, da se sedaj, ko ne smuča več, počuti bolj sproščeno in da se je lotila prodaje oblek s svojim imenom. Gospa županja pa je najprej komentirala petminutni film o Mariboru, nato pa povedala, da je v štajersko metropolo prišla iz obmorskih krajev in kratkomalo ostala. Kot kavalir stare šole je Karel Moik z njo tudi zaplesal, kar boste lepo videli tudi na televiziji.

Osrednja osebnost med gosti »mariborskega« Senika je prav gotovo bil Slavko Avsenik. Voditelj oddaje Karel Moik se dobro zaveda, da je v deželni lipovega lista temu možu — legendi narodnozabavne glasbe — treba posvetiti posebno pozornost. Njegove melodije so obšle svet, milijoni in milijoni se nad njimi navdušujejo, mnoge so celo ponarodele... in ne nazadnje ves Musikantenstadl temelji na muziki tega Slovence. In sedaj nastane vprašanje: ali bi sploh poznali to oddajo in Karla Moika, če ne bi bilo Avsenika? Že nič kolikokrat prežvečena ugotovitev, da se s slovensko pametjo okoriščajo drugi, velja, žal, tudi tukaj! Sicer pa: kdor zna, ta zna! Bravo, Karel Moik!

Poleg avstrijske televizije sta bila soorganizatorja javne oddaje Senika godcev še Televizija Slovenije (sodelovala je z dobrnim delom svoje tehnične opreme) in zasebna glasbena agencija Videoton iz Maribora, katere lastnik je vsem muzikantom dobro znani Zdravko Geržina.

vili že pred desetimi, petnajstimi leti (ali pa še prej), ko je miselnost nekaterih naših pomembnejših mož bila močno naravnana zoper to vrsto glasbe. Vsaka ideja o kakršnikoli podobni oddaji bi bila takrat najbrž že v kali zatrta. Milijoni širom Evrope pa so se navdušili nad to muziko, milijoni so jo sprejeli za svojo, le pri nas, kjer je nastala, so jo označili kot manj vredno. Ja, lepo vas prosim, katera zabavna glasba pa je sploh umetnost? Nobena... je le boljša in slabša! In zakaj je narodnozabavna glasba slabša? Ali mogoče zato ali samo zato, ker je nastala pri nas in ker je nismo uvozili... recimo iz Anglije? Da mislijo drugače, so pokazali sosedje, izkoristili priložnost in z njo ustvarili paradnega konja avstrijske televizije: oddajo Senik godcev s 35 milijonskim auditorijem!! Da taka oddaja, poleg stroškov seveda, prinaša tudi profit v obliki sponzorstva, reklam itd., najbrž ni treba posebej poudariti. A kaj bi sedaj o tem... o ekstra pameti nekaterih naših odločujočih glav in o zamujenih priložnostih. Zanje

Poleg stalnega Senikovega orkestra, vodi ga Wolfgang Lindner, in nekaterih avstrijskih glasbenih skupin so nastopile tudi naše zasedbe: Pihalna godba mariborske pošte, Folklorna skupina Kulturno-umetniškega društva Študent, Mariborski oktet, Štajerskih sedem in trio svetovnega prvaka na harmoniki Zorana Lupinca.

Trgovina Angela v KS Ivana Spolenka

Tudi na mestnem obrobju odpirajo nove zasebne trgovine. V krajevni skupnosti Ivana Spolenka, v Povodnovi ulici 1, so v soboto odprli samopostrežno prodajalno Angela, ki sta jo uredila zakonca Preložnik.

Kljub dežju se je na otvoritveni slovesnosti zbralo precej ljudi. V imenu krajevnne skupnosti Ivana Spolenka je govoril Dušan Radovanovič. Pozdravil je odločitev Angele in Božidarja Preložnika, da sta v prizidku stanovanjske hiše uredila prodajalno z mešanim blagom. V svojem blagoslovu je pater Mirko Pihler še posebej poudaril, da je nova pridobitev velika obogatitev družbe.

(Posnetek: M. Ozmeč)

Za zakonca Preložnik je odprte trgovine urednicitev življenjske želje. V njej bo delala Angela s pomočjo družinskih članov, zaposlili pa so tudi eno trgovko. Trgovina bo odprta vsak dan od 8. do 19. ure, v soboto od 8. do 13. ure in v nedeljo od 9. do 11. ure. MG

TEDNIKOVA ANKETA MED ZDOMCI

Kaj menite o razmerah v domovini, ali ste zaskrbljeni nad dogodki v Sloveniji in Jugoslaviji? Takole smo vprašali pet naših rojakov, ki že desetletje ali dve živijo v Nemčiji — in dobili tele odgovore:

Franc Pesek

Franc Pesek, rojen v Spodnji Gorici pri Pragerskem, sedaj že 26 let živi v Ulmu: »Najprej naj povem, da so nas Slovence v tujni motile že volitve, ki niso bile ob pravem času. En teden pred velikonočnimi prazniki so bile, tako da zdomci nismo mogli sodelovati. No, sedaj je že daleč od tega in moram reči, da malo že zaupamo novi vladi. Radi bi bili, da bi Sloveniji zaupali tudi v drugih državah. Sicer pa se še kmalu zagotovo ne bom vrnil v domovino, saj je moja bodočnost doma popolnoma negotova. Dosti nas je v teh letih prihranilo nekaj denarja in bi se radi vrnili domov, če bi le bili gotovi, da ne

Tudi v Nemčiji nas skrbi za Slovenijo!

Vinko Majcen

bo nič narobe. Veste, vsaka ptica rada zleti tja, ker se zvati. Saj je tudi v Nemčiji inflacija. Ko sva

pred 26 leti prišla z ženo sem gor, sva živela cel mesec za kakih 100 mark, danes pa neseš za to vsoto lahko domov v plastični vrečki.

Vinko Majcen, rojen na Polensaku, sedaj pa že 18 let v Ulmu: »Dogodki v Sloveniji me resnično skrbijo, čeprav smo daleč v stran. Skrbi me predvsem usoda slovenske identitete. Glejte, vsa zgodovina slovenskega naroda je bila vezana na zatiranje in izkoriščanje. Zato je prav, da se postavimo sedaj pokonci in se tega dokončno otresemo. Dokazimo, da smo sposobni sami sebe preživljati in tudi sami sebi vladati. Zelo hrepenim po rodni grudi in čimprej bi se rad vrnil domov, a dokler se gospodarske in politične razmere ne bodo vsaj razjasnile, dotlej sem prisiljen ostati v Nemčiji.«

Ludvik Rožman, rojen v Jurovcih pri Trzcu, sedaj že 22 let dela

Ludvik Rožman

»Hudo je v domovini. Brezposelnih je vedno več. Ravno danes sem v Tedniku, ki ga dobivam v Nemčiji, prebral, da so v Dolanah zaprli tovarno in da so zdomce oguljufali za denar. Mislim, da bi nova oblast morala krivce hudo kaznovati.

Zakaj se ne pove ime osebe, ki je kriva za to, da je 390 ljudi na cesti?! Za mene bo oblast resna taktik, ko bodo vse takšne in podobne lopove izdali javnosti in jih tudi odrezali, ne pa da še naprej lahko delajo oslarje. Pa še nekaj me moti. Nikakor ne razumem naših dosedanjih komunistov, kako so se lahko čez noč spreobrnili in iz poštenih komunistov postali pošteni demoscovi. To ne gre skupaj...«

Franc Srebot, dipl. ing., rojen Ljubljancan, sedaj že 30 let dela

Franc Srebot

v Stuttgartu kot konstruktor podzemne železnice: »Vzgojen sem bil v povojnem socialističnem duhu, za kar še danes vidim veliko prednosti. Spoštujem Tita kot velikega človeka in državnika in naj ga že vendar enkrat nehajo obrekovati, ker si tega resnično ne zasluži. Vsak, ki ima zdrav in svoj razum, ve, da je bil Tito za tisti čas edini sposoben pomiriti nacionalistične strasti. Peterle pa se razkazuje po svetu, za narod pa nič ne naredi. Zelo me moti razkrivanje povojnih grobišč in najrazličnejših kosti. Vsi vemo — in to je neizpodbitno: kdor je sodeloval z okupatorjem, je bil proti lastnemu narodu in je bil idzajalec in nič drugega. To, kar

govorijo, da je sprava, dosega na žalost ravno nasproten učinek pri vseh zavednih in poštenih Slovencih. V 30 letih, kar živim v Nemčiji, nisem nikdar pozabil, od kod prihajam, in imam še danes jugoslovanski potni list!«

Slavica Meznarič-Krtalič, rojena v Kidričevem, sedaj že 22 let živi v Stuttgartu: »Mislim, da je prišlo v Sloveniji prehitro do korenitih sprememb in da ljudje prehitro reagirajo in pljuvajo na vse, kar je bilo do sedaj. Ni res tako. Jugoslavija je v svetu dosegla velik ugled in demokracija, o kateri se sedaj govori, ni nič drugega kot korak nazaj v kapitalizem. Dobro vem, kaj je to, saj živim v njem že 22 let. Nisi delavka ne delavec, si številka, ki te lahko delodajalec, kadar hoče, postavi na cesto. Da je tudi v Sloveniji že tako, sem obveščena, zagotovo pa najhuje še pride. Zato sem zaskrbljena. Pa še to: vso krivico mečejo na Tita, kot

Slavica Meznarič-Krtalič

da je on vsega kriv, najhuje pa smo se zadolžili šele po njegovi smrti. Ni logike. Menim, da Slovenija sama ne more obstajati, lahko pa kar lepo živi v okviru jugoslovanske konfederacije; tu je bodočnost...«

Anketiral: M. Ozmeč

CIRKOVCE — STUTTGART

Folklorni most prijateljstva

Vsako srečanje naših zdomcev v domovino je doživetje zase. Kajti živeti na tujem ni vselej tako prijetno, kot mnogi mislijo, saj je vsakdanje težave in probleme težje premagovati v tujem okolju kot v domovini. Zato so Slovenci na tujem vedno veseli kakega obiska iz domovine, saj jo lahko sami obišejo bolj poredko.

V različnih krajih širom po svetu že leta bolj ali manj uspešno delujejo zdomska društva, katerih namen je poleg druženja in obujanja narodne zavesti zagotovo tudi sodelovanje z domovino. V ptujski občini smo zadnje čase že veliko pisali o sodelovanju s Slovenskim kulturno-umetniškim društvom Sava iz Frankfurta. Pred dnevi pa smo bili priča pričetku novega sodelovanja, in sicer med folklorno skupino Vinka Koržeta iz Cirkovc in Slovenskim kulturno-umetniškim društvom Triglav iz Stuttgarta.

Naključje je hotelo, da sta se letos spomladi vodja cirkovski folklore Tone Brglez in vodja folklorne skupine Triglav Andrej Sinkovič v prijateljskem pogovoru lotila medsebojnega sodelovanja. Poznanstva iz dosedanjih seminarjev za vodje folklornih skupin naših zdomcev so torej rodila sad sodelovanja, ki bo — kot kaže — postal prijetna tradicija.

spremljali. Sam sem bil nad izvajanjem posameznih skupin celo presenečen, saj sem bil do sedaj ob obiskih v Nemčiji vajen improvizacij, ki so močno dišale po »nemškem«. Tu pa sem razliko med povprečnimi folklornimi skupinami v domovini lahko samo slišal. Pri petju so namreč izstopali »nemški r-ji«, vse drugo je bilo na moč podobno kakšni slovenski folklorni reviji.

Tajnik komisije za mednarodne odnose pri ZKOS Vlado Ravnikar je imel kot glavni organizator veliko dela in skrbi, ki pa so se ob koncu revije vendarle razblinile v prijeten brkast nasmeh. Tudi Meta Bončina, strokovna sodelavka za folklorno dejavnost, je priznala, da se je letošnja revija po kvaliteti močno dvignila nad prejšnje. Tega je bil seveda vesel tudi naš Tone Brglez, neumorni borec za čist folklorni izraz in korak, pa Andrej Sinkovič, ki je svojo skupino iz Stutt-

prebivalci je bil ta dan podoben večini velikih mest, saj so bile ulice skoraj prazne. Šumeče listje v mestnem parku so dopolnjevali ptičji virtuoz (Le kje se je vzelo na stotine škorcev in drugih ptič?). In že je bil tu čas slovesa.

Le kdo bi si mislil, da smo v picilih treh dneh nabrali toliko tesnih vezi in prijateljstev. Še zadnje izmenjave naslovov, pa obvezen gasilski skupinski posnetek in zatem... mahanje v slovo. Tudi solze so bile, a so jih kmalu potolažile besede Toneta Brgleza, da se drugo leto z gostitelji spet vidimo. Tokrat v domovini — v Cirkovcah, kamor bodo člani folklorne skupine Triglav prišli najverjetneje spomladi.

M. Ozmeč

POGOVOR Z MIRO TURK, UČITELJICO SLOVENSKEGA DOPOLNILNEGA POUKA V NEMŠKI POKRAJINI HESSEN

V tujini je materinščina vez z domovino

Ob obisku otrok slovenskega dopolnilnega pouka na osnovni šoli Toneta Žnidariča smo se pogovarjali tudi z učiteljico slovenskega dopolnilnega pouka v Nemčiji, Miro Turk.

Tednik: Slovenski dopolnilni pouk obiskuje v pokrajini Hessen 80 otrok. Na obisk jih je prišlo le 16. So na število otrok vplivali tudi zadnji dogodki v Jugoslaviji, Sloveniji?

Mira Turk: Rada bi rekla, da ne. Vendar moramo priznati, da je bil tudi ta motiv pri nekaterih precej v ospredju. Zadnji dan pred odhodom sem se resno bala, da bom na letališču sama. To je bil namreč tisti petek, ko so bile v Ljubljani težave, in mi smo bili v Nemčiji drugače obveščeni o dogodkih; oddaljenost, negotovost je pustila strah tudi pri starih. Potem ko so poklicali svojeve v domovini, smo se zjutraj polnoštevilno zbrali na letališču.

Tudi otroci v domovini niso občutili kakšnih razlik in naš izlet je bil pravo spoznavanje domovine...

Tednik: Kako pa je organiziran slovenski dopolnilni pouk?

Mira Turk: V pokrajini Hessen je dopolnilni pouk sestavljen del nemškega pouka in je za otroke obvezen. Težava je edino ta, da nas je Slovencev premalo, zato učence ne more imeti slovenski dopolnilni pouk na šoli, ki jo sicer obiskuje. Pouk se organizira za vse otroke v večjih krajih. Za manjše otroke je težavo, saj jih morajo spremljati starši. Njihovo prizadevanje lahko pozitivno ocenim in znam ceniti skrb staršev, da pripeljejo otroke. Tako otroci že od malih nog sprejmejo pouk kot svoj in z njim rastejo. Kar pa je odločilnejše, je odnos družine, odnos staršev do domovine: to se dogaja že precej prej, preden pride otrok k slovenskemu dopolnilnemu pouku in temu poskušamo dati ves čas največji pomen.

Opazamo seveda, da čas prinaša svoje, da so se leta od začasnega bivanja raztegnila na desetletja

in da že starše včasih zanese, ko s svojimi otroki govorijo nemško. Skušam ljudi razumeti, saj vem, da tega ne delajo namerno. Poskušam jih usmerjati, da bi svojo vlogo gledali drugače, tudi skozi jezik, da bi otroke usmerjali v tiste dejavnosti, ki so povezane z domovino, da bi slovenska knjiga našla svoje mesto v njihovem prostem času... Svet staršev si iz leta v leto prizadeva, da otrokom pripravimo akcije, ki jih

ko ni samo šola tista, ki ohranja slovenstvo, saj je pouk sam prav gotovo premalo. Aktivnosti širimo na starše, do društva in do domovine.

Tednik: Kdo plačuje slovenski dopolnilni pouk?

Mira Turk: Kot sem že omenila, je ta pouk sestavni del nemškega pouka in ima svoje mesto tudi v spričevalu. Ta ocena je ena odločujočih, ena močnejših.

Obisk, dolg dvanajst let

Dvanajst let je že preteklo od prvega obiska otrok naših zdomcev na osnovni šoli Toneta Žnidariča. Gre za otroke, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenskega jezika. V zadnjih letih je sodelovanje preraslo tudi na poletna letovanja, veliko je otrok, ki so prišli na obisk v domovino že tri in večkrat, skala so se mnoga prijateljstva... Letos so otroci slovenskega dopolnilnega pouka iz pokrajine Hessen obiskali še druge kraje Slovenije.

Skupinska slika za spomin na sedem čudovitih dni v Sloveniji.

povezujejo z domovino. Gre za obiske gledaliških skupin iz domovine, za darilo dedka Mraza, kjer svoje mesto vedno najde slovenska knjiga ali kasetna, gre za stike otrok iz Frankfurta z otroki v domovini, dopisovanje... Ta

Finančno in organizacijsko smo podprjeni nemškim šolskim oblastem. To pomeni, da nam prostor, učbenike, okvirni učni načrt zagotavlja nemška šolska oblast. Seveda pa ne samo za slovenski dopolnilni pouk, ampak tudi za

jezike drugih narodov, ki živijo v Nemčiji. Učbenike za srbohrvaško jezikovno področje pripravlja posebna skupina ljudi. Ker sem še edina slovenska učiteljica

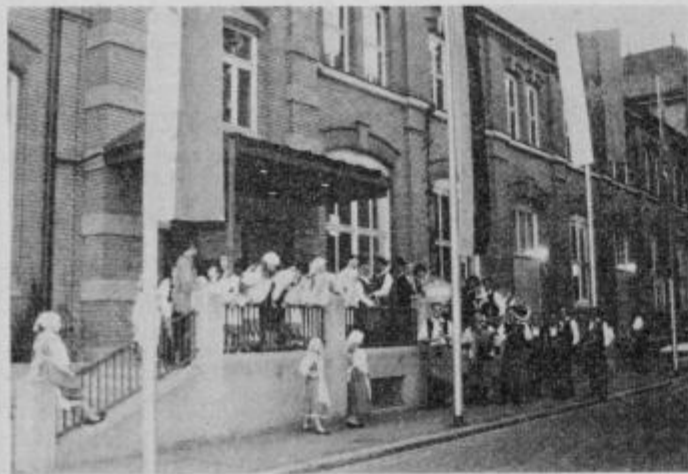
Mira Turk

na tem področju, vse to prevedem in prilagodim za potrebe slovensčine. Moram reči, da je sreča, da pokrajina Hessen tako gleda na ta pouk; s tem priznavajo vrednost pouka. Za nas pa skrbi tudi domovina — Zavod za šolstvo, Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje, kjer spremljajo naše delo, tako strokovno kot tudi finančno.

Tednik: Kako pa otroci občutijo obisk v Sloveniji, v domovini?

Mira Turk: Na obisk smo se dolgo pripravljali. Slovenijo smo spoznavali iz besede in slike, kolikor se je pač to dalo vključiti v pouk. Tisti, ki so že imeli prijateljstvo v Ptuju, so se z njimi že pred obiskom povežali. Otroci niso razočarani in so prav veseli in zadovoljni, da so se udeležili izleta v domovino.

Pogovarjala se je: Nataša Vodusek

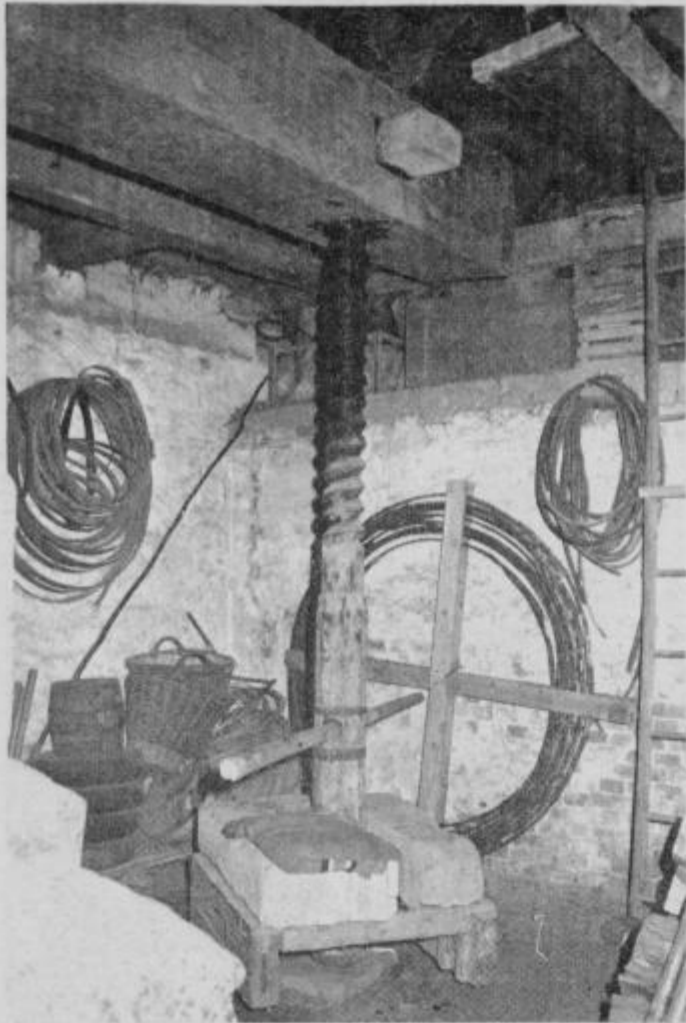

Pred mestno dvorano v Tuttingenu so nas pozdravile slovenska, jugoslovanska in nemška zastava.

Od petka, 12., do nedelje, 14. oktobra, so cirkovski folkloristi preživeli v Nemčiji prijetne jesenske dni, kot gostje društva Triglav v Stuttgartu. Malce utrujeni od dolge vožnje se Cirkovčani niso mogli upreti izzivu ob toplem sprejemu v prostorih Triglava in ob zvokih svojih muzikantov (skupine Idila) so zaplesali, da je skoraj zmanjkalo prostora. Po prijetni dobrodošlici smo prenočili pri naših zdomcih.

Lepa sončna sobota nas je zvalila na ogled Stuttgarta in bližnje okolice. Nekateri smo si uspeli ogledati znameniti stolp, na vrhu katerega je razkošna restavracija, drugi so spet hoteli po nakupih in drugih rečeh. Okoli popoldneva pa smo se spet zbrali ob Certusovem avtobusu in se z njim popeljali proti 140 km oddaljenemu Tuttingemu.

To j prijetno mesto, polno zelenja in idiličnih parkov. Pred veliko mestno dvorano smo presenečeni obstali pred slovensko in jugoslovansko zastavo, ki sta vahrli poleg nemške. Torej smo prisli prav, saj so nas na četrto srečanje slovenskih folklornih skupin opozorili tudi plakati. Nekaj po šestnajsti uri so se pričeli nastopi slovenskih (zdomskih) folklornih skupin in Cirkovčani so nastop seveda budno

Najlepši del hiše, predvsem za tiste, ki imajo radi starine, je preša. Na tem kamnu so se zvečer vozili otroci in poslušali pokanje prespana.

Klopotec sta nad vinogradom postavila vnuka Božo in Mladen.

Stara preša je polna lepih spominov, vsaj za Cirila, ki jo doživlja takšno, kot je, že skoraj 80 let. Obroči zgoraj, ki so pomemben del opreme, se imenujejo »čuheta«.

Trgatev v osrčju slovenjegoriških gričev

Trgatev je največji praznik vinogradnika. Z njo je poplačan ves trud, delo in skrbi, ki jih je imel s trto in vinogradom od prvega pomladnega dežja, poletnih pripek, ko je grozdje vsrkavalo božajočo toploto, do neviht in jesenskih meglic. Se posebno lepo je na trgatvi tam, kjer se zbere veliko ljudi. Teh pa je bilo minulo soboto resnično veliko pri Peto-varjevih v Ivanjkovcih 46, kamor smo bili povabljeni tudi mi.

Domačija, ki stoji na vrhu Stanovščaka, je zgrajena vzporedno z grebenom. Za hišo pelje lepa asfaltirana cesta, ki deli hrib na severni strani na Ivanjkovce, od koder je lep pogled proti severu, in na Stanovno, ki leži na južni strani ceste. Pred hišo stoji oreh, ki bo počasi odslužil, nekoliko vstran, tik nad vinogradom pa sta vnuka Božo in Mladen postavila velik klopotec. Ko sedeš na klop, ki je pred hišo, začneš vsrkavati vso lepoto vinorodne slovenjegoriške pokrajine. V dolini je še meglica, na vrhu grebena pa že pripeka vroče sonce »babjega poletja«, kot pravijo v Prekijih

jameš svet pred sabo, in ne da bi kaj prida obračal glavo, opaziš čisto na desni Hum, nekoliko levo je Kog, pred tabo so Svetinje in zadaj Jeruzalem. Ob tem se

vino. Lanski pridelek, se razume; tako je pri dobrem gospodarju tudi prav.

Pričnejo delati. Trgači, ki jih je bilo v soboto več kot 50, v nedeljo nekoliko manj, se vedno prihajajo. Nekaj je tudi prijatelj Katje in Vlada, še iz študentskih let. Zato ni čudno, če pride tudi direktor Ine iz Kutine, pa doktor iz Maribora in še bi lahko naštevati. Po vinogradu kroži pladenj,

teva celega človeka. Po vrstah ponovno roma gor in dol liter s slatino. Ljudje postajajo bolj živahni, nekaj menda tudi zaradi tega, ker se bliža večer in vedo, da bodo delo za ta dan sklenili. Jutri jih čaka nov dan in nekateri bodo nadaljevali trganje. Poskušajo celo zapeti, pa nekako ne gre prav. Pesem pa se sliši iz sosednjega vinograda, kjer je prav tako živahno. Tu intam ozračje prepara prešeren vrisk, ki k temu delu in v to pokrajino tudi spada.

Večeri se, trgači si umijejo roke, čakajo jih bogato obložene mize. Popoldan so odpeljali v ormoško klet poln traktor, na večer peljejo še drugega. Nekaj grozdja pa bodo prešali tudi zase, kar pa bo še posebej prijetno.

kos lesa, ki ga najdeš v tem delu hiše.

»Ja, veste, tu bo zvečer zelo lušno. Mladi bodo prešali, otroci pa se bodo vozili na kamnu, ki tehta okoli 800 kg. Pred vojno je bila to daleč naokoli edina večja preša. Seveda smo jo nekoliko popravili, veliko pa ne. Ja, dokler bom še jaz, bo še, kaj pa bodo naredili mladi, pa ne vem,« je med drugim povedal stari gospoar.

Skoraj smo pozabili omeniti hišno gospodinjstvo Vlasto, ki je ves dan skrbela, da bo zvečer dovolj »lepega« grozdja in ga bo lahko dala domov tistim, ki bodo to želeli.

Zvečer smo se poslovili. Zvezde so sijale nekam blizu, vse na-

drugi. Kmalu so veselo klepetali vsi klopotci, ki so postavljeni na grebenu Stanovščaka. Pa še od daleč jih je bilo slišati. Resnično lepo in romantično hkrati — seveda za tiste, ki pridejo in odidejo, bo nekdo rekel. Res je, nekoliko manj za tiste, ki to doživljajo vsaki dan.

Grozdje letošnjega letnika je bilo resnično dobro, samo neko-

Prava domača idila z lepo hišo, orehom in klopjo, od koder je lep razgled proti Svetinjam in Jeruzalemu, Kogu in Humu.

sprašuješ, ali vso to lepoto pred tabo opazijo tudi domačini, ki iz dneva v dan vidijo vse to. Mogoče, vendar se romantika lepe pokrajine razblini ob trdem delu, ki je prisotno tudi še danes.

Prihajajo trgači. Hišni gospodar Ciril Petovar, krepak možak pri 83, jih prisrčno pozdravlja. Hčerka Katja, dipl. ing. agronomije, opravlja organizacijo dela. Povsod pod trto so že pripravljene gajbe, nad viličar, ki bo kasneje med vrstami pobiral polne gajbe in prazne vozil v tiste vrste, ki jih bodo obirali kasneje. Zet Vlado, prav tako dipl. ing. agr., ponuja vsem, ki pridejo, pijačo, tisto »hudo«, na voljo pa je tudi

poln slastnih obloženih kruhov, ki se priležejo, ker so nekateri prišli od daleč. Zraven roma obvezni liter in slatina in tako je vse tja do opoldneva, ko jih pokličejo h kosilu, okoli katerega se je vse dopoldne trudil domači sin Željko, sicer dipl. ing. gradbeništva, ki je med drugim pomagal graditi tudi ormoško tovarno sladkorja.

Po obilnem kosilu — pečenko so pekli v kmečki peči — se težko odlepi od klopi in ponovno greš v vinograd. Sonce, ki se še posebej upre v ta hrib, te dela nekoliko zaspanega. Kmalu pozabiš na utrujenost, ker delo zah-

Trgači so lačni, zato je potrebno ročno poskrbeti za obložene kruhke.

Ze čez dan nas je radovednost napotila v staro, mogočno kmečko prešo, ki šteje že več kot sto let.

Ob pripovedovanju Cirila Petovarja, ki je pravi živi leksikon, zveemo vse o preši: kako deluje, čemu služi vsak posamezni

okoli je bilo polno luči; po njih si lahko ugotovil, kje so Ivankovci, kje Svetinje in kje Jeruzalem.

Prek grebena je potegnil nekoliko hladnejši jesenski veter in oglasil se je domači klopotec; nekoliko vstran mu je odgovoril

Na trgatvi imajo vsako leto tudi doktorja. To je Miro Salinovič iz Maribora. Z družino prihaja že 12 let na ta lepi košček slovenjegoriškega sveta.

liko manj ga je bilo kot lani, je zavzdihnil gospoar Ciril. V ormoško klet ga prodajo vagon in pol, med dva in štiri tisoč litrov pa ga naprešajo za doma. V njihovi stari kleti najdeš tudi tistega iz leta 1983. Pa tudi letošnji bo dober, saj je bila vsebnost sladkorja pri laškem rizlingu 19,1, pri šiponu 17,5 in pri renkem rizlingu 20-odstotna.

Vida Topolovec
Foto: Ema Zalar

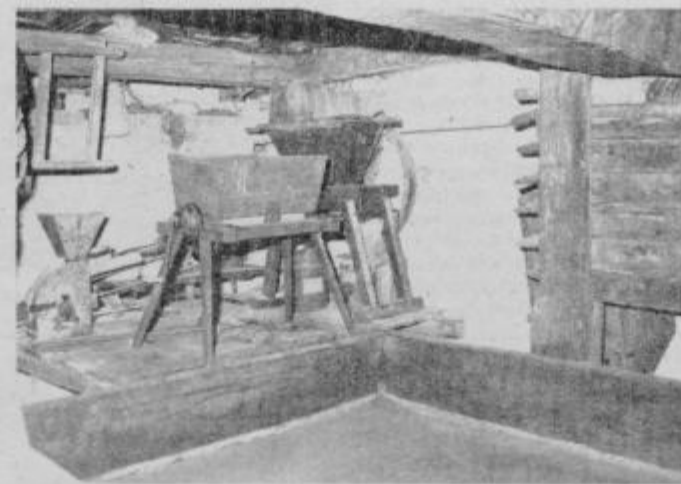

Ivan Gašpar je dipl. ing. agr., prijatelj Katje in Vlada še iz študentskih let. Sicer je direktor INE iz Kutine, na trgatvi k Petovarjevim pa prihaja že 20 let.

vročim oktobrskim dnevom. Razgled proti severu je nepozaben. Z enim samim pogledom za-

Traktor, pregrnjen s sivo ponjavo, ob njem pa viličar, že čaka na prvo grozdje.

Tudi del knnice je uspelo fotografirni Emi zajeti v objektiv.

V kmečki peči se je cvrla svinina. Tista prava, iz domačega svinjaka, ki je prav zaradi tega veliko boljše. Glavni mojster je bil domači sin.

TJEDNIK

Jesenski

Iz vsebine priloge:

Obdelovanje tal (stran 12)

Jesen in jesenske jedi, zdravje jeseni in pozimi (stran 13)

Kako s sadjem in vrtninami za ozimnico (stran 14)

Jesen

Čas dolgih senc, barvanja in želestenja odpadajočega listja, čas meglenih jutrov, krajsih in hladnih dni ter daljših in vse bolj tihih noči. Čas umirjanja človeka in smrti narave, ki pa pomeni le priprava na novo življenje, na pomlad. Čas, ki je pri srcu slikarjem, pesnikom, pisateljem. In končno čas, ki ga čakamo vse leto. Zaradi jeseni garamo spomladi, se potimo poleti, počivamo pozimi. Kot delavec na plačlini dan čaka kmet na jesen: kako bo ocenila njegovo celoletno delo, kakšno bo plačilo mnogokrat krute narave.

Letos se nihče ne more pritoževati. Če ne bi bilo poletne suše, bi bila letošnja jesen prava dobrotnica. Kljub temu pa zmore pošteno plačilo. Če je leto tu in tam kaj odskrnilo, je jesen popravila. Poletno sušo je nadomestila z ravno pravšnjo jesensko vlago. Tisto, kar je poletje vzelo v količini pridelka, je jesen vrnila s kakovostjo. V človeški nenasitnosti bomo dejali, da bi lahko bilo vsega več. Res bi bilo v kaščah, kletih in želodih še kaj prostora, toda roko na srce in priznajmo: ne manjka kruha, ne krompirja, pšenice, sladkorne pese, ne mesa in vina. Res je, da manjka denarja, toda ta ni izum narave, jesen ima z njim opraviti le toliko kot s človeško nečimrnostjo. K tej pa je narava prispevala le toliko, da je dala človeku željo in voljo po bogatem in brezskrbnem življenju.

Brezskrbno zimsko življenje nam zagotavlja jesen. To je letni čas, ko kupujemo ozimnico, obiskujemo kmečke sorodnike, nabiramo gozdne sadeže in še kako drugače skrbimo za svojo blaginjo. Jesen je tako tudi v menjalnem in pridobitnem smislu najbogatejši čas. Na vse to pa pridejo martinovanje, kolone, družinski in drugi prazniki. Z zavajenimi trebuhi dočakamo marec, nov začetek z edinim ciljem — čakanjem jeseni.

Jesen je letni čas, ki se začenja na severni zemeljski polobli, ko vstopa sonce v znamenje tehtnice. To se dogaja okoli 23. septembra, konča pa se ob vstopu sonca v znamenje kozoroga, okoli 22. decembra. Jesen traja 89 dni in 19 ur in je najkrajši letni čas.

Odkup grozdja

Ormož

V vinogradih Kmetijskega kombinata Jeruzalem — podjetja Vinogradništvo Ormož bodo predvidoma danes končali letošnjo trgatve poznih sort grozdja, v zasebnih vinogradih pa so to opravili že pred dobrimi desetimi dnevi. Letina je po kvaliteti zelo dobra, količinsko pa manjša zaradi dolgotrajne poletne suše, pri srednje poznih sortah, kot so beli pino, muškadni silvanec, muškati otonel in šardone, pa zaradi nekoliko nižjih temperatur in dežja v času cvetenja.

Ker je grozdje lepo in zdravo, so najlepše parcele na skoraj 30 ha pustili za pozne trgatve, jagodne izbore, nekaj pa tudi za ledeno vino. Ob svoji proizvodnji (do sedaj imajo v kletih spravljanih 250 vagonov pridelka) so odkupili še 120 od planiranih 150 vagonov grozdja iz zasebnih vinogradov.

Slovenska Bistrica

V vinogradih slovenjebistriškega kmetijskega kombinata so trgatve pričeli teden dni kasneje, zato bodo trgali pozne sorte (laški, kerner in renski rizling) tja do 10. novembra. Na lepih in sončnih legah so pustili za 10 ha najlepših parcel renskega in laškega rizlinga za pozne trgatve, izbore in celo ledeno vino, odvisno od vremena.

Večji del proizvodnje je iz njihovih vinogradov, ki jih premorejo okoli 200 ha. Odkup, čeprav ga je bilo letos v primerjavi z lanskim letom nekaj več, pa je zamegljiv. Tudi v slovenjebistriškem kombinatu pričakujejo letos odlično letino kljub manjšim količinam zaradi suše in dežja v času cvetenja srednje poznih sort.

Zdaj so na vrsti kletarji

Te dni se v mnogih kletih sliši značilno brundanje, tisto, ki ga imajo kletarji posebno radi. To je namreč znak, da mošt vre, da iz sladke in goste tekočine nastaja bistra in žlahtna kapljica — vino. Seveda je v mnogih kletih proces pretvarjanja mošta v vino že končan, toda sedanje vrenje je pravo: iz pravega mošta, ki je nastal iz pravočasno trganega grozdja, nastaja pravo vino.

Trgatve bo končana konec prihodnjega tedna, nekaj hektarov vinogradniških površin pa bo čakalo še na posebne trgatve. Letos so za to podani vsi razlogi: od lepega oktobrskega vremena do

Mlado vino večkrat poskušamo, ali je neoporečnega vonja in okusa. Lahko ima neprijeten vonj in okus. Zelo pogosta napaka, ki se pojavlja pri mladem vinu, je vonj po žveplovdiku, ki

navadno ob vkletanju premalo žveplali. Vino, ki na zraku ni obstojno, moramo takoj pretočiti in žveplati, najmanj z eno žvepleno ko na hektoliter vina. Če je vino občutljivo, žveplamo tudi s poldrugo žvepleno.

Ko je vrenje končano, izmerimo kislino. Če vino vsebuje deset gramov kisline na liter ali več, se nam ne mudi s pretakanjem. Če je kisline manj in jo želimo ohraniti, moramo vino pretočiti čimprej, da ga ločimo od droži. Droži namreč vsebuje veliko mlečnokislinskih bakterij, ki razgrajajo kislino.

Droži ne vsebujejo sestavin, ki bi ugodno vplivale na kakovost mladega vina. Posebno nezaželeno so v toplih kletih, kjer začno beljakovine v njih razpadati. Tako se lahko vino navzame neprijetnega okusa po drožeh. Jabolčno-mlečni razkis vina je v toplih kletih močnejši kot v hladnih, kjer ga skoraj ne opazimo.

Pri prvem pretoku žveplamo z eno žvepleno ko na hektoliter vina. Žveplanje ob prvem pretakanju je zelo pomembno; z njim preprečimo mikrobiološko delovanje in obvarujemo vino pred oksidacijo.

Pretok z lakomnico in škafo

Če kletarimo z manjšimi količinami, uporabimo klasični pretok vina z lakomnico in škafo. V sod zabijemo pipo, po kateri teče vino v lesen škaf. Na drugi sod nastavimo lakomnico in vanjo vlijamo vino. Pri tem načinu vino precej zrači, kar popravimo z močnejšim žveplanjem. Seveda pride tako pretakanje v poštev le v kleti, kjer pretakamo sodček ali dva. Če hočemo vino pretočiti brezračno, pa uporabimo gumijasto cev — natego. En konec natege privežemo ob letev,

ki jo porinemo skozi pilkino luknjo v sod. Natege ne privežemo na koncu letve ampak višje, tako da bo nad usedlino droži. Na drugem koncu natege potegnemo vino, da začne teči iz sode. Ta konec natege damo na dno škafa, da se vino ne zrači.

Pretok s črpalko

Za pretakanje vina uporabljamo razne črpalke. V poštev pride tudi črpalka odslužnega pralnega stroja. Seveda jo moramo prilagoditi novemu namenu in povežati pipo, črpalko in odvod s črpalke v drugi sod. Za močno zračenje, kar je nujno pri vinu, ki ima vonj po žveplovdiku, si pri skrbimo bakren razpršilnik, ki ga privijemo na pipo.

Drugi pretok

Pri prvem pretoku ločimo glavno količino droži od čistega vina. Ostanek motnih delcev, predvsem beljakovin in vinskega kamna, se po prvem pretoku izloči na dno sode. To usedlino, ki je zelo malo in pomeni le 1 do 2 odstotka vina, ločimo od vina pri drugem pretoku.

Po prvem pretoku vino že dobi svojo kakovost. Sortno vino ima oblikovan sortni značaj, kar po domače pomeni, da spoznamo v njem njegove sortne značilnosti.

Vino s slabo sortnostjo tudi kasneje ne bo kaj veliko pridobilo. Pred drugim pretokom vino analiziramo, določimo mu alkohol in kislino. Od alkohola in kisline v vinu je odvisna obstojnost. Vina z več alkohola in kisline se bolje ohranjajo in starajo in so manj občutljiva za razne bolezni. Takšna vina lahko pri drugem pretoku manj žveplamo.

Med prvim in drugim pretokom se vina do konca očistijo, običajno so tedaj popolnoma bistra. Slabo se čistijo vina, ki imajo manj kisline. Včasih se beljakovine v vinu ne usedejo; za to so krivi posebni delci, ki jim pravimo zaščitni koloidi. To se dogaja pri vinu iz zelo gnilega grozdja. Do nizke kisline pa lahko pride zaradi razgraditve, ki jo povzročajo bakterije mlečnokislinskega vrenja.

Vino pretočimo drugič štiri do osem tednov po prvem pretakanju. Če je vino zdravo, ga pretočimo brezračno in žveplamo z eno žvepleno ko na hektoliter.

Vino drugič pretočimo navadno v januarju ali februarju, ustrezno temu, kdaj smo ga prvič pretočili; upoštevamo tudi stanje vina. Če dobi vino nečist vonj ali kakšno napako, ga takoj pretočimo.

Iz knjige magistra Antona Skaze Kletarjenje je užitek.

Skrbno kletarjenje za dobro vino.

zdravega grozdja z visokimi stopnjami sladkorja. Poletna suša je vzela dober del pridelka, ponekod kar četrtino. Toda tisto, kar je ostalo, je vikanja vredno.

Skoraj tako ali povsem tako kot leta 1983. V nekaterih sortah grozdja, na primer v sovinjonu in šardoneju, se je sladkorna stopnja že prejšnje dni gibala okoli 25, danes je gotovo še višja. In tako imajo kletarji znova veliko obveznosti, da ohranijo v vinu izjemno kakovost, ki jo je dala narava. Pri tem jim želimo pomagati. Verjamemo, da so mošt iz preše dali v čisto vinsko posodo, da so pravilno žveplali, to pomeni vsaj eno žvepleno ko na sto litrov mošta. Naslednje opravilo, ki jih čaka je

prvi pretok

Alkoholno vrenje mošta traja običajno od enega do štirih tednov. Kvasovke v tem času spreminijo sladkor v alkohol, in ko zmanjka sladkorja, tudi ni več okolja za njihovo življenje. Kvasovke se zato počasi usedejo z beljakovinami in drugimi delci na dno vinske posode — vino se čisti. Na dnu posode nastane usedlina, ki ji pravimo droži.

Droži je običajno šest odstotkov od količine mladega vina. Droži vsebuje veliko bakterij in vinskega kamna, torej kalijevih soli vinske kisline.

Z letošnjega ocenjevanja vina v Ptujju. Letnik 1990 bo gotovo med najboljšimi.

Obdelovanje tal

Piše: Damjan Finzgar, dipl. ing. agr.

N način obdelovanja zemlje se že stoletja ni spreminil: s plugom zemljo obračamo in z različnimi branami pripravljamo setveni sloj.

Z novimi znanji o tleh in z napredkom tehnike pa so izboljšana orodja, s katerimi obdelujemo tla. Pri obdelovanju smo dosegli napredek, če nam je novi postopek dal tudi večji pridelek.

Od novih sort vse preveč pričakujemo rekordne pridelke, pri tem pa vse premalo upoštevamo, da bomo to dosegli le, če bomo rastline posejali (posadili) v dobro pripravljeno zemljo.

Tla dajejo rastlinam:
a) oporo za rast s tem, ko jim omogočajo čim boljši razvoj korenin,

b) so vir rastlinskih hranil, c) dajejo rastlinam vodo in so vir kisika posebno za kalečo rastlino.

Koliko bodo tla zdržala koristne vlage in zračnih por s kisikom, pa je v veliki meri odvisno od načina obdelave.

Poznamo različne vrste ali tipe tal. Vsak tip zahteva svoj pristop pri obdelavi. Dober kmet pozna svoja tla, žal pa še vse premalo orodja, s katerimi jih obdelujemo. Na kmetiji morajo biti takšni vlečni stroji, traktorji in priključki, s katerimi na najcenejši in najboljši način pripravimo tla za setev ali saditev rastlin.

Na območju Podravja imamo 30 tipov tal. V grobem jih delimo na lahka in težka.

V nadaljevanju bom obravnavala različne postopke obdelovanja tal in opozoril na najpogostejše napake, ki pri tem nastajajo.

Oranje

Namen oranja je pripraviti primerne talne razmere za optimalni razvoj rastlin.

Lepa brazda.

Čas oranja

Pri tem ločimo čas godnosti tal za oranje in čas oranja za setev določene rastline.

Čas godnosti tal za oranje se za različne tipe tal razlikuje. Na našem območju imamo za poljedelce dve pomembni pedosekenci tal:

- na prdu in pesku,
- na glini in ilovici (večina teh tal je melioriranih).

Največkrat delamo napake pri obdelovanju težkih tal (na glini in ilovici). V nemški literaturi najdemo za takšna tla izraz »minuten Boden«, kar bi pomenilo, da je za obdelovanje teh tal malo primernih trenutkov. Čas obdelovanja je odvisen od stanja vlage v tleh.

Največkrat orjemo preveč vlažna tla, s tem slabšamo njihovo strukturo, predsetvena priprava pa je skoraj nemogoča.

Čas oranja za setev nam določa poljedelska kultura. Za ozimne oranje in predsetveno obdelamo tla tri tedne pred setvijo, na lahkkih tleh je to lahko še deset dni pred setvijo. Za jarine (sladkorna pesa, koruza, krompir) orjemo že jeseni; s tem izpostavimo brazdo nizkim temperaturah, ki predsetveno obdelujejo tla po naravni poti.

Lahka tla lahko orjemo zgodaj spomladi (februar, marec), saj ostane do setve še dovolj časa, da se sklene in vzpostavijo kapilarni sistem s podbrazdjem.

Načini obdelave tal

Obdelava tal je vedno prilagojena vrsti tal, klimi, predhodni poljsčini, agrotehničnim zahtevam poljsčine, za katero pripravljamo tla, razpoložljivi opremi za obdelavo ipd.

V svetu iščejo nove načine obdelave, da bi zmanjšali stroške in porabo energije. Za posamezne tipe tal in klimatske razmere že priporočajo drugačne načine obdelave. V Sloveniji teh načinov še ne poznamo dovolj, zato nam irazi, kot so KONVENCIONALNA in KONZERVIRAJOČA OBDELAVA ter NEPOSREDNA (DIREKTNA) SETEV, niso poznani.

Konvencionalna obdelava

Značilno zanjo je faza oranja. Plug obrne brazdo, zrahlja zemljo do globine obdelave, globoko zadela žetvene ostanke, seme plevelov in plevele. Predsetvena obdelava, ki sledi, tla površinsko poravnava, zdrobi grude do globine setvenega horizonta in po potrebi zgosti plast nad njim. Tej fazi sledi setev, po žetvi oziroma spravi pridelka pa strniščna obdelava.

Konzervirajoča obdelava

Zanjo so značilni ostanke žetve na površini zemlje ali v plitvi plasti pod njo. Namen tega postopka je omejitvi izhlapevanje vode in rast plevelov, preprečiti nastanek razmer za tvorbo skorje in ustvariti ugodne razmere za razvoj mikrofavne in flore v tleh. Tal ne orjemo, zemlje ne obračamo, po potrebi jo globoko rahljamo s podrahljalnikom ali podobnimi orodji. Rahljamo, drobimo in mešamo pa zgornjo plast zemlje do globine 10 cm. Na ta način se tla stabilizirajo, manj je tudi tlačenja.

Neposredna setev

Je setev v strnišče, v neobdelana tla. Med spravi pridelka in setvijo poljsčine, ki sledi, z orodji oziroma stroji ne posegamo v tla. Ta način obdelave — setve se je uveljavil v svetu pri dosejavanju degradiranih travnikov in setvi strniščnih dosevkov.

Pri konvencionalni in konzervirajoči obdelavi tal lahko potrebne faze dela opravimo posamično (drugo za drugo) — ločena obdelava, po dve ali tudi več faz hkrati — reducirana obdelava ali pa vse faze z enim prehodom delovnega agregata — združena obdelava. Potrebno je poudariti, da je pri konvencionalni obdelavi, ta pri nas prevladuje, po fazi oranja površina zoranega zemljišča »čista«, zato pri fazah dela, ki sledijo, ne prihaja do zamašitve delovnih naprav z ostanke žetve, kar je pri drugih sistemih obdelave pogost pojav.

Globina oranja

Globino oranja izberemo glede na vrsto in lokacijo tal ter poljsčino, za katero pripravljamo zemljišče. Z optimalno globino oranja ustvarimo pogoje za pravi razvojni in rast rastlin. Pri tem se opiramo na lastne izkušnje, upoštevamo pa tudi rezultate natančno opravljenih večletnih eksperimentov raziskovalnih institucij. Tudi pri monokulturah ne orjemo iz leta v leto do iste globine, pač pa globino oranja nekoliko spreminjamo (± 2 do 3 cm), da preprečimo nastajanje plazine.

V sistemu konvencionalne obdelave tal je lemežni plug najpogostejše orodje za temeljno obdelavo. Večina plugov ima univerzalno plužno glavo-desko, t. j. vmesna oblika med strmo in zavito. Na težkih tleh, pri oranju ledine ali za večje hitrosti oranja pa se obnesejo le daljše in zavite deske. Pri izbiri velikosti plužne glave se ravnamo po globini ornice. Če je na večini njiv globoka 25 cm, vzamemo plužno glavo za to globino. Ustrezno dimenzijo — nazivno velikost plužne glave pa izračunamo iz priporočenega razmerja med globino oranja in širino brazde, ki znaša za omejeno obliko plužne deske 1:1,28. V tem primeru mora biti

kot obračanja brazde med 130° in 135°. Če je manjši, je brazda labilna in rada pada nazaj na dno brazde. Kot obračanje brazde določa razmerje med globino oranja in širino brazde; čim več je to razmerje, tem večji mora biti kot obračanja brazde.

Če je le mogoče, izberemo obračalni plug. Z njim namreč hitreje zorjemo njivo kot s plugom kranikom in tudi lepše, ker ne pušča razorov in naorov. O tem, koliko brazd naj ima plug, odloča moč razpoložljivega traktorja in velikost posesti (koliko polja je treba preorati v sezoni).

Ob upoštevanju navedenega pa moramo vedeti, da je važen element pri oranju tudi hitrost. Ta ne sme biti manjša od 5 km/h. Če je manjša, moramo orati z močnejšim traktorjem ali zmanjšati število brazd ali zmanjšati širino brazde.

Za primerjavo navedimo nekaj primerov potrebne moči traktorja pri oranju z enobrazdnim 12-colskim plugom:

Vrsta tal	potrebna moč traktorja kW (KM)
lahka	18 (23)
lahka do srednje težka	22 (28)
srednje težka	25 (32)
srednje težka do težka	32 (40)
težka do zelo težka	36—54 (45—68)

Predsetvena obdelava

Predsetvena obdelava mora biti opravljena hitro, s čim manj delovnimi hodmi, da ni nepotrebna izsuševanja in tlačenja tal, s čim manjšimi stroški. S predsetveno obdelavo želimo ustvariti razmere, ki omogočajo hitro kalitev semena in izenačeno rast krali.

S tako obdelavo zorano zemljišče poravnamo, zdrobimo grude in zrahljamo do določene globine, v nekaterih primerih tudi zgostimo plast zemlje pod setvenim horizontom. Potrebno drobljenje talnih agregatov in globina rahljanja sta odvisna od vrste poljsčine in velikosti semena, za katerega pripravljamo tla; intenzivnost obdelave pa je treba prilagoditi vrsti in stanju tal.

Za to delo so na voljo različna orodja in stroji, ki v enem ali več delovnih hodih pripravijo ustrezno setvišče. S smiselnim združevanjem dveh in tudi več ustreznih orodij v agregat (odbira je odvisna od vrste in stanja tal in zahtev semena) izboljšamo kakovost, predvsem pa racionaliziramo obdelavo; manj je tudi tlačenja tal.

Orodja in stroji za predsetveno obdelavo

Klinasta brana z ošiljenimi zobmi se obnese na lažjih tleh.

Jesenska obdelava in gnojenje vrta

Piše: Miran Glušič, ing. agr.

Približuje se zima, naravi se napoveduje počitek, tudi v vrtu po mir. Iz dneva v dan se grede bolj praznijo, in ko bo zelenjadnik končno pospravljen, moramo opraviti zimsko kop in gnojenje.

Kop opravljamo pozno v jeseni, ko tla še niso zmrznjena. Prekopavamo z lopato rezačo. Če so tla bila zapleveljena s pirnico, regačico, slakom ali osatom, je priporočljivejša uporaba vilaste lopate, saj s to tega nadležnega in škodljivega plevela ne razrežemo, temveč izrujemo. Razrezane korenike omenjenih plevelov se še bolj razmnože, izruvane pa z lahkoto poberejo in uničimo. Uničevanje korenin je najučinkovitejše, če jih pustimo posušiti se, nato pa jih sežgemo.

Prekopano zemljo pustimo v grudah in jih ne izruvamo. S tem nastane večja površina, ki jo mrav lažje zrahlja. Prekopljemo enakomerno globoko 20 do 25 cm. Zemlja s surovih brazdah ni le močnejše izpostavljena mrazu, ampak sprejema tudi več vode. Zemlja se mora pozimi zaloziti z vodo, da je poleti ne bo primanjkovalo. Pretekla zima je bi-

Nad težko zemljo s težko mehanizacijo.

Vrsta tal	potrebna moč traktorja kW (KM)
lahka	18 (23)
lahka do srednje težka	22 (28)
srednje težka	25 (32)
srednje težka do težka	32 (40)
težka do zelo težka	36—54 (45—68)

Zadovoljivo rahlja in meša zemljo ter tudi drobi grude, slabše pa poravnava zemljišče. Globina dela je dokaj enakomerna in je odvisna od specifične mase brane, t. j. deleža mase brane, ki pride na en zob; pri lahkkih branah znaša približno 1 kg, pri težkih pa približno 2 kg.

Klinasta brana z žličastimi zobmi je uspešna tudi na srednje težkih tleh. Dobro obdelava zgornjo plast zemlje. Zlasti dobro se obnese pri ravnanju, rahljanju in drobljenju zbitih ter zaskorjenih tal. Na lahkkih tleh se rada poglablja in tudi maši, če so tla preveč zapleveljena.

Krožna brana lahke izvedbe s premerom krožnikov približno 400 mm (specifična masa 25 kg/krožnik) se obnese kot prvo orodje pri predsetveni obdelavi težkih in nestrukturnih ali izsušenih tal. Reže ali meša in drobi tla ter jih nekoliko tudi zgostuje.

Kultivator — grebač s prožnimi nogačami za globoko rahljanje tal se ne pojavlja več kot samostojno orodje, ampak v lažji izvedbi kot vzmetna brana (kratke nogače), peresni ali tudi lahki grebač (dolge nogače) v agregatu z valjastimi branami. Ker nogače med delom vibrirajo, dobro rahlja tla in tudi drobi grude, zato je vzdrževanje enakomerne globine dela nekoliko problematično, zlasti pri predsetveni pripravi tal za drobnozrnato seme (sladkorna pesa).

Zvezdasto-valjasta brana je po obliki delovne naprave križanec med krožno brano z nasekanimi robovi in rogljasto valjasto brano. Dobro drobi grude, reže in zadelava ostanke žetve. Namenjena je za obdelavo težjih in izsušenih tal. V sistemu konzervirajoče obdelave (obdelava brez oranja) je pogosto v agregatu s težkim grebačem. Komericalno ime za to kombinacijo je multilex.

Poleg omenjenih orodij se v zadnjih letih v ta namen uporablja tudi vrtavkasta in rotacijska brana.

Strniščna obdelava

Pri spravi glavne poljsčine v poletih mesecih zemljišče po žetvi praviloma obdelamo. Namen te obdelave je pripraviti tla za setev strniščnega posevka, če pa ostanje neoposajena (do oranja za naslednjo poljsčino), pa razpleveliti zemljišče in izboljšati strukturo tal.

Strniščna obdelava sledi neposredno spravi glavne poljsčine. Obdelamo le gornjo plast ornice do globine 15 cm, če pa pričakujemo jeseni težave z oranjem, pa tudi do globine ornice. Tla so namreč poleti bolj nosilna, zato je manj škode zaradi tlačenja. Slaba stran globokega oranja poleti pa je v tem, da plug globoko zaorje seme plevelov in ostanikov žetve, ki vzkalijo šele po naslednjem oranju skupaj s posevkom in ga zapleveli.

Neposredna setev

Pri setvi v neobdelano zemljišče razen rezanja reže-brazdice ne posegamo v tla. Zato so sejalnice za tovrstno setev opremljene s

posebno napravo za odpiranje brazdice; k vsaki sejalni cevi so di po ena.

Naprava z dletastim (sabljaštim) sejalnim lemežem in valjčkom se zelo dobro obnese na zemljiščih z žitno, precej slabše pa na zemljiščih s koruzno slamo.

Naprava s tremi krožnimi sejalnimi lemeži (prednji reže rastlinske ostanke in tudi tla, par, ki sledi, pa reže razširi) zadovoljivo obvlada žitno in koruzno slamo ter je primerna za vse vrste tal.

Kvaliteta oranja na naših poljih je zelo različna. Srečujemo orače, ki s skromno opremo lepo orjejo, ali pa dobro opremljene (novi, močni traktor, plug priznane tuje firme), ki to delajo slabo. Vsako leto organiziramo tekmovanje traktoristov oračev, kjer lahko vidimo, da je kvaliteta oranja odvisna tudi od orača. Da je oranje eno od najpomembnejših opravil pri pridelovanju hrane, je znano, zato je to opravilo tudi v svetu cenjeno. Vsako leto potekajo svetovna prvenstva traktoristov oračev. Tekmovanje je eno od redkih podobnih delovnih tekmovanj na svetovni ravni.

V času zemljiškega maksimuma so se naše kmetije opremljale z lažjo mehanizacijo, ki daje male učinke. V naslednjih letih bodo tišči, ki bodo povečali površine, morali kupiti tudi težje stroje in nekatere priključke za obdelovanje tal, ki jih pri naših zahodnih sosedih že nekaj let srečujemo. Kot je že omenjeno, samo z novimi sortami in gnojenjem ne bomo dosegli pridelkov, ki jih dosega razvita Evropa. Vse se začne s pravočasno in tlm primerno ter kvalitetno obdelavo.

ju ne škoduje, pač pa večini čebulnic. Na 1 m² trosimo do 10 kg komposta, in sicer presnega več, zrelega manj.

Naj ne bi bilo vrta, kjer ne bi imeli komposta, saj je kompostišče zbiralnik in hranilnik za vrtničkarja. V kompost zlasti v jeseni pospravimo vse organske odpadke in jih predelamo v izvrstno organsko gnojilo.

Ker običajno hlevskega gnoja in komposta zmanjka, ju nadomestimo s kupljeno šoto. Za 100 m² površine zadostujejo tri bale šote. Šoto trosimo šele potem, ko smo jo predhodno dobro namočili. Suha šota tlm odvzame veliko talne vlage, kar je lahko zlasti ob suhi zimi za zemljo v vrtu škodljivo.

Z organskimi gnojili gnojimo vsako leto le tretjino vrta, tako da si sledi v kolobarju vsako tretje leto, temu pa prilagajujemo kolobarjenje in setev vrtnin.

Z rudninskimi gnojili bi bilo najgospodarneje tako za rastline kot za vrtnarje žep, če bi gnojila na podlagi pedološke analize tal. Ker pa te običajno za majhne vrtničarje površine nimamo, ocenimo preteklo letino po pridelku, pri čemer velja pravilo: več smo pospravili plodov in pridel-

kov, bolj je zemlja izčrpana osnovnih hranil in mikroelementov in te je potrebno nadomestiti.

Z dušičnimi gnojili, ki se naglo topijo, v jeseni ne gnojimo.

Po prekopani zemlji potrosimo počasi topna kalijeva in fosforna gnojila. Na trgu nam je na voljo več vrst mešanich gnojil PK in NPK z različno vsebnostjo biogenih elementov. Sedaj trosimo gnojila, ki so slabo topna in vsebujejo kalijeva in fosforna komponento. Če bomo trosili nitrofoskal, to je mešanico dušika, fosforja in kalija, izberemo takšno mešanico, ki vsebuje najmanj dušika. V vrtu je letna potreba po fosforju kot elementu rodovitnosti 20 do 40 kg čiste fosforne kisline po ha in kaliju kot elementu za tvorbo ogljikovih hidratov 50 do 80 kg čistega kalijevega oksida po ha. Iz tega osnovnega normativa se izračuna potrebna količina mešanega rudninskega gnojila za površino, ki jo bomo gnojili.

Rudninskih gnojil ne smemo mešati z organskimi, zato organska zakopljemo, rudninska pa potrosimo po površini. Površine, ki jih nismo gnojili z organskimi gnojili, pognojimo z 10 kg živega apna na 100 m² površine tako, da ga zakopljemo.

Jesen in jesenske jedi

Piše: Dušan Bombek

Kadar govori o kot slika lepi jeseni, si navadno predstavljamo pisano pokrajino vseh barv, vinograd s klopotcem in lep jesenski gozd z gozdnimi sadeži. Sprehod po jesenski tržnici nam odkrije vse bogastvo zelenjave: rdeče in belo zelje, hren, motovilec, ohrov, buče in drugo.

Od gozdnih sadežev pa so nam na voljo kitanji in jesenske gobe — jurčki, lisičke in kukmaki.

Na stojnicah s sadjem nam ponujajo sladko grozdje, kutine, hruške in jabolke, ob tem pa ne manjka eksotičnih sadežev, kot so ananas, banane, pomaranče, mandarine, ki so zdaj na voljo že vse leto, čeprav pogosto niso tako sočni ali sladki kot takrat, ko zares dozori.

Lovska sezona je na vrhuncu. Ponudba divjačine je zdaj najbogatejša. Na voljo je tudi cenejša divjačina: divji zajec, fazani, srne in drugo. Za vas sem izbral nekaj receptov za pripravo jedi, ki sodijo v ta čas.

Kremna juha z gobami

Gobe očistimo in jih obrišemo z vlažno krpo. Večje gobe narežemo na koščke, manjše pa pustimo cele. Šalotko (ali čebulo) drobno nasekljamo in jo na maslu skupaj z zdrobom in na drobne kocke narezano slanino, prepražimo, da ostekleni.

Dodamo še gobe, nekaj časa pražimo in zalijemo z juho (goveja ali iz kocke) ter začnimo s timijanovo vejico. Kuhamo 10 minut, timijan odstranimo, vzamemo iz juhe nekaj gob, ki jih bomo uporabili za jušni vložek, ostale pa zmeljemo v mešalniku. Solimo, popramo dodamo malo kumine, muškarnega oreščka in žganje.

Preden ponudimo, damo v juho pripravljene gobe.

Za 4 osebe smo juho naredili iz: 30 dag mešanih gob (lisičke, jurčki, štorovke...)

2 šalotk
2 dag pšeničnega zdroba
4 dag masla
2 dag mesnate prekajene slanine
1 l juhe
1 vejice timijana
1 stroko konico kumine
1 stroka česna
malo naribanega muškarnega oreščka
1 cl žganja (slivovke)

KOSTANJEVE JEDI

Pečena kokoš s kostanji ali jabolki

Kokoš solimo in popramo znotraj ter pustimo uro ali dve,

Pečena kokoš v omaki iz vina in grozdja

da se razsoli. Preden damo v pečico, jo napolnimo s pečenimi ali kuhanimi olupljenimi kostanji. Kostanjem odstranimo tudi notranjo kožico. Namesto s kostanji jo lahko nadevamo tudi z drobnimi kislimi jabolki ali s kostanjevim nadevom iz na pol kuhanih olupljenih in do konca v mleku kuhanih kostanjev. Kostanje pretlačimo in primešamo mletu kurjo drobovino, na kocke

narezani zemlji, jajca, smetano, sol, poper in nasekljan drobnjak ali zeleni peteršilj.

Nadevano kokoš ob zadku in vratu z zoborebom spremo, prelijemo z vročo maščobo, dolijemo malo vode in spečemo (okrog 2 uri), da dobi zlatorumeno hrustljivo skorjo. Med pečenjem jo večkrat polijemo s sokom, ki nastane pri pečenju.

Pečeno kokoš razrežemo in ponudimo skupaj z nadevom.

Za pripravo potrebujemo:
2–3 kg težko kokoš
sol
1 dl olja
Za nadev:
80 dag kostanjev
kokošjo drobovino (jetra, želodec in srce)
15 dag prekajene mesnate slanine
2 zemlji
2 jajci
1 dl kisle smetane

sol, poper
2 dl mleka (za kuhanje kostanjev)

Rdeče zelje s kostanji

Zelje očistimo, operemo in narežemo na rezance. Na maščobi karameliziramo (zarumenimo) sladkor (2 dag), dodamo sesekljano čebulo, moko, prepražimo

in dodamo zelje, kumino, sol in kis. Dušimo, po potrebi zalivamo z juho ali vodo. Primešamo kuhan, olupljen in pretlačen kostanj.

Zelje ponudimo kot prilogo ali kot samostojno jed, obloženo s karameliziranimi kostanji (olupljene kostanje povaljamo v karamelu, ki ga naredimo iz sladkorja).

Za pripravo smo porabili:

1 kg rdečega zelja
1/2 dl olja
8 dag sladkorja
2 dag moke
sol
kumino
srednje veliko čebulo
kis
30 dag kostanjev
juho za zalivanje

Kostanjev pire (kot priloga)

Kostanj križno zarezemo, nekaj minut kuhamo ali pečemo. Poškrpimo ga z mrzlo vodo, da se lepše lupi. Olupljene do konca skuhamo v juhi (lahko iz kocke), odcedimo in pretlačimo, po okusu solimo in popramo. Zmešamo s maslom in na pol stepeno smetano.

Ponudimo k divjačini, pečenemu mesu ali perutnini.

Naredimo ga iz:

1 kg kostanjev
5 dag masla
3/4 l juhe
soli
popra
1/2 kozarčka smetane

Kostanjeve rezine

Rumenjake, sladkor in vaniljin sladkor penasto umešamo, dodamo nastrgano limonino lupino, orehe, pretlačen kostanj, sneg, pecilni prašek in drobtine.

Stresemo v pomaščen in pomokan podolgovat model ter spečemo.

Ohlajeno rezino prerežemo po dolgem na polovico (lahko tudi 3 x). Premažemo z marmelado in sestavimo. Po vrhu jo potresemo s sladkorjem. Kostanjevo rezino pa lahko namažemo tudi z masleno kremo, v katero smo ume-

Kostanjeva rulada

šali kuhane ali pretlačene kostanje, rezino pa prelili s čokoladno glazuro in okrasili s kuhanimi celimi olupljenimi kostanji, ki smo jih do polovice pomočili v čokolado.

Za pripravo potrebujemo:

12 dag sladkorja
4 rumenjake
1 zavitek vaniljinega sladkorja
naribano limonino lupino
sneg iz 4 beljakov
6 dag zmletih orehov
20 dag pretlačenih kuhanih kostanjev
2–3 žlice drobtin
1/2 zavitka pecilnega praška
15–20 dag marmelade
sladkor za potresanje
maslo in moko za mazanje
modela

Pečeni kostanjevi štruklji

Iz moke, jajc, olja, kisa, soli in mlačne vode naredimo vlečeno testo in ga pustimo počivati pol ure. Testo na tanko razvlečemo, namažemo z nadevom in potresemo z drobtinami ali mletimi orehi.

Nadev naredimo iz kuhanih olupljenih kostanjev, ki jih po-

stopoma dodamo penasto umešanim rumenjakiom z maslom, sladkorjem in vaniljinim sladkorjem. Primešamo smetano in sneg iz beljakov.

Štruklje zvijemo, damo v pomaščen pekač in pečemo pri srednji temperaturi okrog 40 minut. Med pečenjem jih večkrat pokapljam z mlekom, da so sočnejši.

Naredili smo jih iz testa:

1/2 kg moke
1–2 jajci
2 žlici olja
sol
malo kisa
mlačne vode
maslo za pekač
mleko za pokapanje
Nadevali pa z:
1 kg kostanjev
15 dag masla
12 dag sladkorja
1 zavitka vaniljinega sladkorja
3 jaje
0,50 l kisle smetane
2 žlic drobtin ali zmletih orehov
mleka po potrebi

Zelim vam dober tek in na zdravje s kozarcem dobrega mladega vina!

Zdravje jeseni in pozimi

Piše: Vilma Kac, višja medicinska sestra

Imunski sistem

je obrambni sistem organizma. Če ste ga doslej zanemarjali, potem se potrudite, da ga izboljšate. Zdjaj je pravi čas, da si zgradite večjo odpornost in da preživite zimo brez težav.

Za krepitev obrambnega sistema obstajajo preprosti in razumni recepti. Odpornost pridobivamo ali izgubljam vsak dan. Obnova razpadlega obrambnega sistema in doseganje maksimalne obrambe je povezano z vzpostavitvijo velikih telesnih ravnotežij, predvsem hranilno in energetsko uravnotežene prehrane. Prav to pa je področje, ki ga največkrat zapostavljamo.

Prehrana
Veliko ljudi se ne zaveda, da se lahko proti boleznim borijo tudi s pravilno prehrano in tako krepijo telesni obrambni sistem ter s tem ohranjajo zdravje.

Prva zapoved je: uživajmo dovolj beljakovin. Za proizvodnjo protiteles potrebujemo telo beljakovine. Zivalskih beljakovin dobimo dovolj z uživanjem mesa, rib, mleka in mlečnih izdelkov, rastlinskih pa v suhem sadju, svežem zrnatem fižolu, datljih, fižah, slivah, lešnikih in orehih.

Ne zanemarjamo žitaric, sveže in kuhane zelenjave ter sadja. Ta živila igrajo glavno vlogo pri prehrani. Ne pretiravamo s kavo, čajem in alkoholom. Ta poživila v prevelikih količinah zastrupljajo živčni sistem.

Pazimo, da ne bo naše telo vpilo na pomoč zaradi premalo, preslabe ali preobilne hrane.

Tudi vitamini so nujni za telesno odpornost. Kadar je ta zmanjšana, jo pomagajo obnoviti. Zato pazimo, da bo naša prehrana uravnotežena, in če je treba, uživajmo tudi vitaminske pripravke, seveda pod zdravniškim nadzorom. Vsi vitamini so nujni za dobro delovanje telesa. Kakšna naj bo torej odločitev? Predvsem se potrudimo zaužiti potrebno dnevno količino vitaminov s hrano, ki naj bo prav zato raznolika, pestra.

Oligoelementi (to so kemični elementi v sledovih) so neprecenljivi spremljevalci naše prehrane.

Brez njihove pomoči ne bi bilo celične izmenjave: telesu omogočajo izrabo osnovnih snovi, beljakovin, sladkorjev in maščob, zato so nujni za telesno ravnotežje. Vsaka od rudnin ima svojo posebno nalogo. Deset najvažnejših oligoelementov je: krom, kobalt, baker, železo, jod, litij, mangan, nikelj, selen, cink.

Za odpornost telesa pa je neophodno potrebno železo, ki je na primer prenašalec kisika v hemoglobinu; deluje v območju rdečih krvnih teles. Premalo ali preveč železa lahko zmanjša naše obrambne sposobnosti. Drugi oligoelementi vplivajo naravnost na imunski sistem. To so baker, mangan, selen in cink. Zaradi njihove pomembnosti naj jih podrobneje opišemo.

Baker: aktivira proizvodnjo protiteles, naredi telo odpornije proti okužbam in celo preprečuje razvoj nekaterih virusov. Baker pomaga pri boju proti mikrobim virusnim okužbam in učinkuje proti vnetjem. Živila, ki vsebujejo veliko bakra, so: ostrige, žitarice, suho sadje in suha zelenjava.

Mangan: je zelo koristen pri zdravljenju vseh vrst alergijskih reakcij, na primer astme, senenelega nahoda ali ekcema. Veliko mangana je v ostrigah, ovsenih kosmičih, suhem sadju, zelenjavi in mandljih.

Selen: je pravi čistilec organizma. Predvsem spodbuja ferment, ki nevtralizira strupene snovi, nastale pri zgorenju znotraj celic (proste radikale). Ti prosti radikali pospešujejo staranje, selen pa jih pri tem ovira. Učinkovit je tudi proti ponavljajočim se kroničnim okužbam. Najdemo ga zlasti v pivskem kvasu, pšeničnem zrnju, česnu, čebuli, ostrigah, morskih sadežih, zelju, sadju.

Cink: je eden glavnih zaščitnikov telesa. Pomankanje cinka (če ga premalo uživamo ali imamo slabo prebavo) se pokaže z anomalijami nekaterih limfocitov, predvsem limfocitov T, o katerih toliko govorimo v zvezi z aidsom. Cink sodeluje pri obnavljanju odpornosti in pospešuje zaraščanje ran. Živila, bogata s cinkom, so: pivski kvas, čebula, kreša, grah, brstični ohrovt in morski sadeži.

Če se nam odpornost zmanjša, potrebujemo več oligoelementov. Najbolje je, da jih vzamemo v obliki zdravil. Predpiše naj jih na recept zdravnik.

Farmacija pozna številne pripravke, razne kombinacije teh oligoelementov izkoristijo za medsebojne učinke kot pomoč pri zdravljenju različnih bolezni.

Voda

Dobro bi bilo, če bi se navadili čez dan pogosto piti vodo: približno liter do dva. Voda je nujna za zadostno telesno vlažnost, medcelično izmenjavo snovi in celično dihanje. Voda je naravno sredstvo proti stresu: »Čisti«, razstruplja in sprošča telo. Pijmo tudi sveže sadne sokove, sladkane z medom, in zelenjavne juhe, ki so bogate z rudninami.

Mandeljni

Mandeljni pomenijo izredno oviro proti mikrobom, ker vsebujejo limfocite T in B, ki so vselej pripravljene na akcijo. Zato jih ne bi smeli kar tako odstranjevati. Odstranimo jih z operacijo lahko šele takrat, ko postanejo vir okužb in ne morejo več delovati.

Zobje

Vir imunskega primanjkljaja so zobne infekcije. Majhno žarišče okužbe, kot je gnil zob, lahko dolgo ostane neopazno, povzroči pa prav tako dolgo motnjo v obrambi telesa. Zato nikoli ne dovolimo, da nam kakšen zob gnije. Opravimo pregled dlesni in ne pozabimo na občasni pregled pri zobozdravniku.

Jetra

Jetra predelujejo beljakovine iz hrane v krvne globuline, ki igrata glavno vlogo pri obrambi proti mikrobom in drugim napadalcem. Ta »kemična« tovarena odstranjuje strupene snovi, vključno z zdravili, ter opravlja cel seznam nalog za naš organizem. Vse to so zadostni razlogi, da skrbimo za njihovo zdravje.

Vročina

Vročine ne smemo kar tako napasti z zdravili, ker je naravno sredstvo proti virusom. Vročina spodbuja delovanje obrambnih teles. Ta nasvet velja za vse razen za majhne otroke, pri katerih vročina lahko povzroči dehidracijo in krče. V drugih primerih nikar ne hitimo z zdravili. Če gre za virus, ga bo vročina ubila v dveh ali treh dneh in bo dovolj že, če bomo pili veliko vitaminskih napitkov in uživali ustrezno hrano. Če pa se konec tretjega ali četrtega dne stanje ne izboljša, gre verjetno za bakterije. V tem primeru moramo začeti je-

mati antibiotike. Zapišimo si, da antibiotiki nimajo nobenega učinka proti virusom. Seveda bo diagnozo postavil zdravnik. Pri angini pogosto pomagajo že lokalna sredstva za grlo.

Dihanje

Nadihajmo se svežega zraka. Dober vdih ne zagotavlja samo ploskave trebuha, zravnanih ramen in polnih prsi, ampak globinsko oskrbuje telo s kisikom. Od dihanja so odvisne številne fiziološke funkcije: delo možganov, utripanje srca in delovanje ledvic. Kisik, ki prehaja skozi sapnice, prenaša rdeče krvničke v vsa tkiva. Nasprotno gre ogljikov dioksid iz telesa. Naučimo se pravilnega dihanja predvsem z redno vadbo: telovadnimi vajami, sproščanjem (v prodaji so ustrezne kasete), joga, plavanjem. Pomaga tudi petje.

Veselje

Veselje zares dokazuje svojo moč. Naš obrambni sistem je pravzaprav psiho-nevro-immunski: telo in duh se prepletata. Veselje je znak dobrega zdravja. Če smo žalostni, potrti, če nas nič ne zanima ali se počutimo zavrženo, pomislimo tudi na telesno plat te malodušnosti: v ozadju se lahko skriva razvijajoča se bolezen ali včasih nevarna okužba, ki pa oslabi telesno obrambo. Vzrok je lahko tudi slaba izraba sladkorjev v telesu ali huda utrujenost. Veselje misli poživljajo in širijo žile: globlje dihamo; živci se sproščajo, srce se širi. Izkoristimo torej veselje, z njim se upiramo neveselju vsakdanjega življenja.

Stres

Zivčevje in obrambni sistem sta tesno povezana. Duševni šok pritisne na telo, povzroči duševne in telesne motnje in tako razorožuje telo ter s tem prizadene tudi obrambni sistem.

Stres je za telo deloma tudi koristen, ker spravi v pogon vso našo energijo, toda preveč ga ne rabimo. Popolna odsotnost stresa oziroma čutnih spodbud ni priporočljiva: tudi ljudem, ki se osamijo v tišino, upada telesna odpornost. Poiščimo torej pravi »odmerek« stresa.

Bioritem

Potrudimo se, da bomo imeli urejeno življenje, kolikor je le mogoče. Neredni obroki in neredno spanje ovirajo biološki ritem in lahko prizadenejo telesne funkcije. Tudi duševno se boljše počutimo, če nam dan poteka po ustaljenem redu, zlasti pozimi. Naučimo se živeti tako, da imamo življenje čimbolj utečeno in da se ga navadimo tudi uživati vsak dan.

In za konec: veliko zdravja si lahko ohranjamo ali pa pripravimo sami.

ODPRTO
PISMORazvoj
Haloz
tako ali
drugače

Tak je bil naslov predstavitve razvojnega programa za Haloze pred slabim mesecem na Ptuju, na katerega, mimogrede, žal ni bilo nobenega od treh vabljenih članov slovenske vlade. Po objavi seznama možnih lokacij za odlagališče jedrskih odpadkov pa to simbolično, sicer drugače zamišljeno vprašanje dobiva povsem nov pomen.

Kot sooblikovalci razvojnega programa, ki je bil tokrat predstavljen in tako v lokalni kot širši javnosti ugodno sprejet, menimo, da je bila s tem našemu zavzetemu profesionalnemu delu prizadejana precejšnja škoda, predvsem pa se čutimo dolžne opozoriti na problem informiranja s primerom, kako se lahko z eno nekontrolirano objavo rušijo dolgotrajna razvojna prizadevanja in zapravljajo zaupanje prebivalcev!

Razvojni program za območje Haloz in podroben razvojni načrt za krajevno skupnost Zetale je namreč grajen na načelu avtopropulzivnosti, torej na optimalnem sodelovanju ljudi, vzpodbujanju njihovih iniciativ ter ambicij in izkoriščanju komparativnih prednosti okolja. Torej je bila naša osrednja, in moramo reči tudi najzahtevnejša naloga animacija ljudi za samorazvoj, pridobivanje njihovega že tolikokrat zapravljenega zaupanja v to, da so lahko Haloze tudi zanimiva, privlačna in poslovno atraktivna pokrajina!

Več kot petdeset podjetniških iniciativ v tukajšnjih perspektivnih dejavnostih — kmečkem turizmu, pridelavi čiste, zdrave hrane, dopolnilnih dejavnostih na kmetijah, domači, proizvodni in storitveni obrti ter aktivno sodelovanje domačinov pri sprotne dejavnostih — dokazuje, da Haložani vendarle verjamejo vase in v smisel svojega napora.

In po vsem tem pomeni zgolj suhoparno obvestilo, da so skoraj celotne Haloze na »seznamu« predvidenih lokacij jedrskih odpadkov, najblajše rečeno, nesramno dejanje. Nesramno v prvi vrsti do prebivalcev in potem tudi do nas, geografov, sociologov, arhitektov, urbanistov, agronomov, ekonomistov in oblikovalcev, ki smo izdelali zasnovano koncepta poselitve celotnega območja, globalni koncept razvoja perspektivnih dejavnosti s ponudbo programov, razvojni program za KS Zetale, katerega bistvo je pestrejša dohodkovna struktura in večja privlačnost za bivanje, investicijske programe za dopolnilne dejavnosti na kmetijah ter celostno podoben ponudbe pokrajine. Najbolj ironično, do bolečine smešno pri vsem tem pa je, da se v istem času, za isto območje in iz iste vreče (republikanskih sredstev) izvajata dva popolnoma nasprotujoča si razvojna koncepta:

— ohranjanje poseljenih Haloz z dograjevanjem kvalitete bivanja v ekološko še neobremenjenem okolju in veščanjem dohodkovne privlačnosti na osnovi novega tržnega nastopa »naravna hrana v naravni embalaži«

— evidentiranje območja za odlagališča jedrskih odpadkov, ki samo še pospešuje razseljevanje in onemogoča vsakršni tržni nastop.

Zavedamo se, da odpadke imamo in moramo zagotoviti ustrezno skladiščenje. Apeliramo pa, da se ob ocenjevanju ustreznosti lokacij upoštevajo tudi različni razvojni vidiki in da se ob tem zagotovi ustrezno informiranje-javnosti.

Delavci NOVNE — Studia podeželja, Ravne na Koroškem

Dar jeseni

Dober den, gospe in gospoje, tovarišice in tovariši! A ste vidli, pa se tudi oktober, ki mu provimo tudi vinotoč — poslova od nas. Vsi, ki po zemlji rovemo, nam zaj od rone zore do pozne noči delo za sijak leze. Z Mico sma že čista dojn vničena. Saj vete, kak smo včosi pravli moški: Podnevi delan kak junec, ponoči pa kak bik... delam, delam, kot zamorc.

Gnes man pred seboj pismo Draška iz Haloz, ki nam tak sporoča: »Pozdroleni, vsi vkuper! Kak ste vena že čuli, bi nam radi v Halozah naredli odlagališe radijio-aktivnih odpadkov. Meni glih neje čista vse jasno, saj radijo že imamo skoro pri vsaki hiši, aktivni pa tudi smo. Odpadkov mamu tudi zadosti, zato nas naj nihče ne fojtra z jedrskimi odpadki iz atomске

Poglejte jo, velikaanko zlatorumene harve. Samokolnica jo je kamaj zinogla, saj tehta kar 41 kilogramov in pol. Takega uspeha je vesel vsak pridelovalec, iz take debeleške bo mamga semena. Bodo tudi njene »potomke« tako obilne?

Foto: MeZ

lektrarne v Kršken. Samo naj predejo rovat in kopat v Haloze. Bodo že vidli, keko motik, krampov in lopot premore naša haloška samozashita in obramba. Loni nas je tista narovna katastrofa doletela, letos pa nas s totimi atomskimi odpadki strošijo. Jaz ali ne ven, kaj smo te mi Haložani kumi naredili, da bi nas radi vsi v krtovo deželo spravli. Veš, Lujzek, tak boj potihen ti moren na vuho povedati, da bi se mogli Haložani in Prieki boj povežati, dračik nas bodo toti, ki so boj razviti in si mislijo, da so tudi boj pametni, čista dojn vničli. Te pa bodite lepo pozdroleni...»

Drašek, hvala za pismo. Prieki smo z vami. Niše nam nede odpadkov iz kerekoli atomске centrale v naše kraje pokopa. Lehko pa pokopemo tiste, ki tak razmislijo: Dobro si napisla tisto o motikah, krampih in drugem hladnem orožji. Totega van nede niše zaplena ali vkračna iz kokšnega čuga ali pa skladišča. Veš, motik, krampov in lopot se vsi bojijo kak hujdič križa. Najbrž smo zato pokopali tudi srp in hamer, da nam ne bi trebalo teko delati... Pa srečno in dobro se mejte do drugega tjedna.

Vas LUJZEK.

Javna pospeševalna služba tudi v Ptujju

Prejšnje kmetijsko ministrstvo je zastavilo, sedanje uresničuje dolgoletne želje kmetov in strokovnjakov, da bi imeli v Sloveniji javno pospeševalno službo. Tako, ki ne bi bila ograjena z združnimi plotovi in obremenjena s tržnimi in administrativnimi problemi kmetijstva.

Pospeševalci sami so se leta in leta pritoževali, da delajo strokovno zelo malo, da pa se zato nenehno ukvarjajo s papirji. Tako so pri kmetijskih zadrugah opravljali tudi funkcijo vodij zadržnih enot. S kmetovalci so torej tudi sklepali pogodbe, skrbeli za odkup pridelkov in izdelovali investicijske programe, delili naročilnice za pogonsko gorivo in tako naprej. Vse to delo so opravljal seveda le za člane ali kooperante zadruga, drugi kmetovalci njihovih uslug niso mogli zahtevati.

Po novem je pospeševalna služba organizirana pri regionalnih zavodih. Javna pospeševalna služba

bo pomagala kmetovalcem reševati tehnološke probleme na kmetijah in izdelovala investicijske programe za vse kmetovalce, ne glede na to, ali so člani kake kmetijske zadruge ali ne.

Javna pospeševalna služba torej deluje zunaj zadrug, so pa se dogovorili s kmetijsko zadrugo, ali lahko delajo v njenih prostorih na terenu. Tako ima služba svoje prostore v Slovenji vasi, Lovrencu, Majšperku, Vidmu, Markovcih, Gorišnici, Juršincih, Trnovski vasi in v Ptujju. Tako bo služba obvladovala in živinorejo. Da bo delo na terenu lažje, imajo določene govornilne ure, torej čas, ko je pospeševalec na voljo kmetovalcem.

V primeru, da pospeševalec ne bo mogel dati odgovora na strokovno vprašanje takoj, se bo posvetoval s specialistično službo na Zavodu. To bo potrebno predvsem v primerih, ko bo šlo za gradnjo hlevov, za reprodukcijske motnje, probleme v pridelavi krme, prireji mleka. Pospeševalci na terenu bodo skrbeli za

razvoj vseh dejavnosti na kmetijah, torej za vsa področja — od sadjarstva, vinogradništva do poljedelstva in živinoreje.

Ptujski Zavod za veterinarstvo in živinorejo Ptuj in Kmetijski zavod Maribor sta se dogovorila za delitev dela specialističnih služb. Tako bo ptujski Zavod skrbel za živinorejo, mariborski pa za sadjarstvo, vinogradništvo in poljedeljstvo; tako delitev dela je bila že doslej.

Nova pospeševalna služba ne bo dražja od dosedanje, prej cenejša. Ne gre namreč za zaposlovanje novih ljudi, temveč za pospeševalce, ki so to delo opavljali že doslej, vendar v okviru kmetijskih zadrug. Ptujška javna pospeševalna služba ima devet pospeševalcev in dve pospeševalki za delo s kmečkimi ženskimi ter za dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Služba je pričela delati 1. septembra.

JB

Vodja javne pospeševalne službe v Ptujju, diplomirani inženir agronomije Vlado Tumpej.

Kako s sadjem in vrtninami za ozimnico

Piše: Miran Glušič, ing. agr.

Svežo zelenjavo lahko pridelujemo vse od konca aprila pa do decembra. V pozni jeseni, pozimi in zgodnji spomladi a v naših podnebnih razmerah razen kakšnega brstičnega ohrovtu in hrena ni mogoče na prostem obdržati svežih vrtnin. Za kakovostnejšo in trajnejšo ohranitev vrtnin v svežem stanju moramo uporabljati razne načine hrabe. Kljub temu da se je v zadnjih desetletjih razvila hladilna tehnika in shranjevanje sadja in vrtnin v velikih hladilnicah, si mnogi potrošniki in pridelovalci sami že ohraniti nekaj darov narave, če vsaj delno razpolagajo s primernimi prostori.

Prostori so za prezimitev večerne vrtnine ustrezni, če v njih ne zmrzuje, če so zračni, toda ne presuši in pretopli. Prostori, kjer hranimo sadje in vrtnine, morajo biti vsaj vsako drugo ali tretje leto prebeljeni z apnenim beležem, tla pa razkužena z lužino. Osnovni pogoj za dolgo in zdravo hrambo sadja in vrtnin so zdravi in čisti prostori ter embalaža oziroma posoda.

Zemlja, na kateri želimo narediti zasipnico za prezimitev nekaterih vrst vrtnin, mora biti dovolj zračna in humozna, saj je takšna slabo prevodna za toploto. Lega zemljišča za zasipnico naj bo po možnosti južna in zavetna, da ni preveč izpostavljena vetrovom, in rahlo nagnjena, da je odcedna. Padavinski in podtalni vodi mora biti preprečeno morebitno zalitje plodov. Okrog zasipnice moramo speljati odvodne jarkove.

Poleg običajnih kletnih in drugih prostorov, v katerih ne zmrzuje, in zasipnic si je mogoče pomagati še na druge načine:

V vrtu zakopljemo na mestu, ki bo dostopno v vsakem času, ustrezno velik lesen zaboj s pokrovom. V notranjosti ga obložimo z izolacijskim materialom, kot je stiropor, da štiti shranjeno sadje in zelenjavo pred mrazom in mišmi. Pokrov mora biti prav tako ustrezno izoliran in prirejen tako, da bo omogočil izmenjavo plinov, ki nastajajo pri dihanju hranjenega sadja in vrtnin. Sadje in zelenjavo zložimo v ločene prostore.

Temu namenu pa lahko služita tudi odsluženi hladilnik ali zamrzovalna skrinja, ki ju dovolj globoko zakopljemo v zemljo. Pri nameščenju takih posod moramo preprečiti dotok vode vanje, dobro prezračevanje in zavarovanje pred zmrzaljo, vse drugo pa je še odvisno od naše domselnosti in iznajdljivosti.

Vrtnine, ki jih nameravamo hraniti prek zime, morajo biti dobro doraščene in zrele, popolnoma zdrave, očiscene blata in cime: skratka pridelki za prezimitev v skladiščih ali zasipnici morajo biti kakovostni. Vrtnine, hranjene za ozimnico, namreč po rasti na gredi še naprej dihanje, pri tem pa uporabljajo svojo energijo, nakopičeno v plodovih. Če pa so plodovi slabe kakovosti, za dihanje porabijo predčasno svojo energijo, in če še poleg tega niso zdravi, kaj hitro v skladišču ali zasipnici propadejo.

Skrbno prebrana jabolka in hruške poznih sort se najbolje ohranijo v sadnih zabojih, zloženih v zračni in temni kleti s stalno temperaturo 0 do 4° C. Imeti mora 85 do 99% zračne vlage, ker v suhem prostoru zaradi dihanja plodovi naglo ovenijo in takšno sadje tudi hitreje propade. Sadja ne hranimo poleg krompirja ali drugih gomoljnic, ker se navzame njihovogvonja.

Venomer ga nadzorujemo, vendar ga čimmanj prelagamo. Prepogostnemu prebiranju se bomo izognili, če bomo v shrambo vložili zdravo, pravočasno obrano in nepoškodovano sadje.

Zelje najbolje prezimi, če v vrtu izkopljemo 25 cm globok in enako širok jarek, v katerega položimo zeljne glave navzdol in jih zasipljemo tako, da konci s koreninami ostanejo zunaj. Zelje

ček in gomolje zelene je najbolje hraniti v zaprti gredi, kamor jih vložimo v plasteh tako, da nam bodo za uporabo ob vsakem odvzemu vse dostopne. Rdeči pesi pri odstraevanju cime lete ne smemo v živo odrezati, ker ji izteče sok. Toplo gredo pokrijemo z okni; ko postane hladnejše, jo dodatno pokrijemo z deskami, v zelo hudem mrazu pa čez deske namečeno listje, slamo

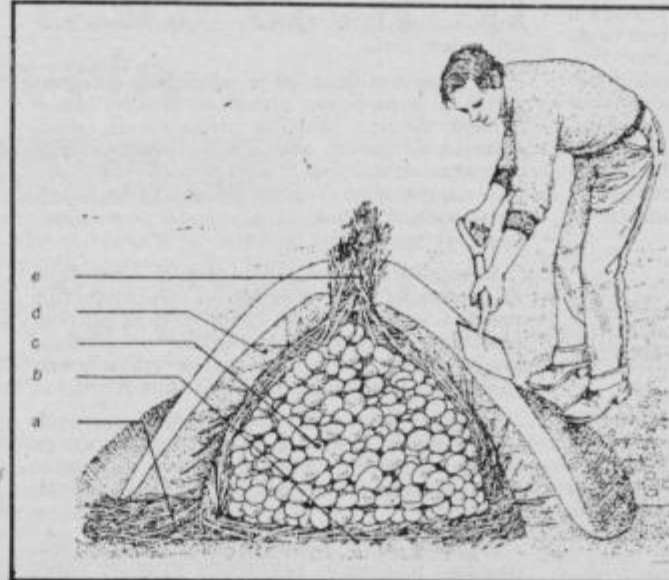
prišlo tako hitro do gnitja plodov.

Čebula in česen bosta dobro prezimila spletena v kitah in obešena v suhih in zračnih prostorih, kjer tudi ne zmrzuje. Če jih nismo utegnili splesti v kite, pa dobro očiscene in posušene čebulice spravimo v plitve sadne zabojčke in jih namestimo prav tako v suhe in zračne prostore.

Radiča in solate endivije v naših podnebnih razmerah za daljše obdobje ni mogoče ohraniti. Za nekaj tednov, do nastopa zimskega mrazovja pod -10° C, ju bomo ohranili, če gredo, kjer raste, prekrjemo z eno ali dvoplastno folijo. Za kakšen teden dalje oziroma ob nastopu mraza se neprezrele glave endivije in štruce radiča dobro ohranijo, če smo jih ovili v časopisni papir in skupaj s koreniko obesili v prostor, kjer ne zmrzuje. Če bomo vlagali endivijo v klet, jo vselej vložimo s koreninsko grudo. Izkopljemo le suhe rastline solate in radiča, saj mokre v zimovališču prično takoj gniti.

Peteršilj, drobnjak in druge sveže dodatke jedem, ki smo jih že poleti oziroma sedaj v jeseni vložili v posebne posode, v katerih jih bomo dalje gojili na cvetličnem oknu, moramo pred nastopom mraza prenesti na varno in toplo mesto. Iz zelenjavnega lonca bomo sveže zeliščne začimbe zbirali lahko vso zimo.

Domača hramba sadja in vrtnin za ozimnico je zahtevno opravilo, saj zahteva za uspešnost precej materialnih sredstev, izkušnje in domiselnosti. Vrtičkar, ki razpolaga s količinjami ustreznimi in razpoložljivimi pogoji, naj se loti priprave vrtnin za zimovališče, saj je vsak dan pozimi, popestren z lastnim pridelanim in ohranjenim svežim sadjem in zelenjavo, izredno koristen za družinski proračun. Se več pa bo pomenilo zadovoljstvo nad uspehi dela v domačem vrtu.

Zasipnica:

a in b — podlaga iz slame ali smrečja kot drenaža za vodo
c — skladiščene vrtnine
d — zaščitna plast zemlje
e — zračnik iz slame ali smrečja
(Slika povzeta po Seymourju.)

ni glavi moramo dva do tri krovnne liste pustiti kot zaščitne. Iz zemlje jih za uporabo vzamemo le, ko zemlja ni zmrzla.

Krompir hranimo v enakih pogojih kot sadje, le da ne sme biti izpostavljen svetlobi, ker sicer pozeleni in je takšen neužit.

Rdečo peso, črno redkev, koren-

ali smrekovo vejicje. Manjšim gospodinjstvom je za hrambo teh vrst gomoljnic in korenovk primerna razna plastična, glinasta, lesena ali kartonska embalaža, v katero vlagamo korene ali gomolje v plasteh med pesek, šoto ali žaganje. Med pesek primešamo nekoliko zdrobljenega stiropora, ki bo uravnovešal vlago, da ne bi

ISKRICA NA RAČUN LIKOVNOKRITIKARSKEGA POUSTVARJENJA

Vabilo k razstavi slik Vojka Pogačarja

Skupnemu izhodišču navkljub (t. j. umetnostnozgodovinski stroki) sta klasična umetnostna zgodovina in likovna kritika krenili vsaka po svojem značilnem tiru. V stroki, ki se znanstveno ukvarja skoraj izključno s predmeti preteklosti, ki so že prestali »test časa«, likovna kritika — ki mora vselej tvegati, da v prihodnosti zaradi precejšenega njegove vrednosti, skupaj s predmetom obdelave morebiti zamre — zase nekako več ne najde prostora.

Stroka sama je v teh pogledih veliko pre malo dosledna in vzgaja z vsem ukvarajoč in za vse zanimajoče se kader, ki v končni fazi lahko postane fleksibilen že v tolikšni meri, da poustvarja in vraga del svojih bolj ali manj kreativnih moči v dejavnosti, ki jim je ali pa tudi ni dobesedno, ki ga ali pa ga tudi ne zanimajo; in glede na pristno ali narejeno pozitivne odzive na svoje delovanje doživljajo fiktivno oz. navidezno uresničitev samega sebe. Le-ta pa ga lahko v naši komunistično zasnovani socialistični, po najno-

vejših podatkih demokratično preorientirani suvereni družbi zaziba v varljiv spanec ugodja ob dovoljšnji meri predhodno ustvarjene povprečnosti, ki ne zahteva tekmovalnosti iz »gnilega« kapitalizma, niti med posamezniki niti v človeku samem, v želji po presežanju in premagovanju samega sebe.

Toda, alas, vsak mi bo zatržil, da manjka iniciative ... plačila, pohvale ...

Umetnost, ta vse družbene in gospodarske zagate in nočne more tako presegajoči fenomen, ta brezčasni in časovno neodmejni, pa vendar vztrajno razvijajoči se pojav, so že ob začetku tega stoletja obsodili na smrt ter jo nato

na osnovi bolj ali manj tehtnih inovacij pomilostili in ji dali živeti na povsem nov način. Likovna umetnost ni pri tem nobena izjema. Nova, prerunjena, iz osebnosti ikonografije in psihološke vojne v umetniku samem izhajajoča umetnost sedaj zahteva nov način razlage: osebno, subjektivno interpretacijo.

Toda, ali je to dovolj? Ali je strokovnost zadoščeno, če se bomo popolnoma zanesli na svoj estetski občutek in ga interpretirali skozi barvo, kompozicijo in vsebino slik, ki so nam bile zaupane, da o njih govorimo?

Slednjic se likovni kritik zateče k poustvarjanju drugačne vrste. Njegovi kritični spisi postanejo literarni biserčki, plemeniti — ali zabeljeni, če hočete — z visokotelečimi krilatnicami, z izbranimi izrazi, prevzetimi iz neslovenskih jezikov in imenovanimi tujke, ter z izbrano dikcijo in skladnostjo. Velikokrat v podobnih situacijah nastanejo skovanke (nove besede, sestavljene iz dveh ali več že obstoječih), katerih pomen poznavajo in morejo razumeti le redki izbranci. Likovna kritika postane umetnost zaradi umetnosti; velikokrat se močno oddalji od osnovnega problema in se obremenjuje le še s tem, kako se bo kar se da učeno, prefinjeno in pretanjeno izrazila.

Pozabila bo na tistega, čigar usodo piše. Namesto da bi se mu približala, se mu oddaljuje. »In pomembni bodo še bolj pomembni in nepomembni bodo še bolj nepomembni.« Za vse pa bodo govorele slike, tiste njihove sopotnice, ki ne potrebujejo puhlih besed, da bodo v ogledalcu vzbudile čustva veselja, žalosti, občudovanja, vznemirjenja, pa tudi gneva, jeze in ogorčenja, kajti tudi ta čustva ogledalcev so slikarju v potrditvi njegovega genija nujno potrebna.

Iz kataloga, posvečenega Vojku Pogačarju, sem med obilico neologizmov in tujk mogla razbrati, da je umetnik slikal krajine, ki so upodobljene tako, kot jih on sam doživlja, in da imajo le malo skupnega s tisto, ki je služila kot motiv njegovim slikam. Mračne, tesnobno in strah vzbujajoče temno zelene, modre, sive in črne barve navdajajo človeka z vznemirjenjem, ki se v njegovo začudenje kmalu spreobrnc v upov polno olajšanje, saj je v vsej temini ponekod zaznati sledove živahnih rdečih in belih barv.

Mnogokrat so v srednji plan postavljene figuralne kompozicije, ki so popolnoma ločene od pokrajine in včasih tudi erotično naglašene.

Rezultat novejših prizadevanj Vojka Pogačarja je serija slik, v kateri je čutili variacije na temo slavne Manetove upodobitve Zajtrka v travi: povezovanje človeškega lika z naravo; umetnikov poskus iskanja odgovora na vprašanje razmerij med naravo, umetno ustvarjenim in kulturno civilizacijskim okoljem.

Naj za ilustracijo svojih začelnih misli končam ta blok z eno od sklepnih misli avtorja kataloga Mitje Visočnika: »Prepoznavanje izhodiščnih osnov prototipske slika lahko s svojim, pogojno narativnim nabojem evocira akademsko dojemanje kompozicijske strukture in navaja k literarnemu razbiranju motiva ali sigurira analitično razbiranje reducirane forme in ontološke do-jete vsebine, vendar ti elementi za revidiranjem predpostavk na vsaki novi sliki funkirajo v različnem kontekstu, ki izhaja iz su-gestivnosti sinteze metaforičnih in asociativnih podmen.«

V Krškem rojeni in v Mariboru živeči slikar Vojko Pogačar je za svoja dela, ki jih je predstavil na številnih samostojnih razstavah, prejel veliko nagrad. Naslednjih nekaj tednov bo razstavljal tudi v Ptuj. Otvoritev razstave bo v četrtek, 25. 10. 1990, ob 18. uri v muzejskem razstavišču v starem stolpu ob Dravi.

Vabljeni!
Klementina Jurančič

Pogovor skleniva z zadnjim poglavjem: »CAR ABSURDA«.

Boštjan M. Zupančič: Naslov »Car absurda« je iz čisto konkretnega razloga, ki ga nahajamo pri Camusu. Ta izhaja iz predpostavke, če bi to enostavno povedal: vsakdo, ki se zaveda nesmiselnosti življenja, bi moral pravzaprav pokončati samega sebe. S tem se seveda ne strinjam, to pa je že drugo vprašanje. Potem pravi, da se iz zagate nesmiselnosti človek lahko izvleče samo s smislom za humor. Osebno tega ne verjamem in sem poskušal pokazati, v čem je varljiv čar eksistenčne filozofije.

Zbirka esejov o Pravo in pravni-pisatelj Boštjana M. Zupančiča je izšla pred nedavnim v zbirki Misel in čas pri Cankarjevi založbi v Ljubljani.

Vida Topolovec

LJUDSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA PTUJ
PTUJ 62250 TRG SVOBODE 1/II TEL: 0621771-480

**Prostovani
knjižgoljubi veliki in mali, pridite v četrtek,
25.10.1990, ob 17. uri v knjižnico. Obiskal nas bo
MIROSLAV KOŠUTA, kižiški literat, ki
vprašuje KJE STANUJEŠ, MALA MIŠKA, ki postavlja
ZASEDO ZA MEDVEDA, ki PTIČKO SMEJALKO
iz katbe izpusti in
ZIDA DAN mladostnik,
ku poč NA KRASU
JE KRASNO!**

Kulturni križemkražem

PTUJ ● V okviru 16. ptujskih kulturnih srečanj je bil minul četrtek v kleti pri ptujskem gledališču literarni večer Društva slovenskih pisateljev. Več kot sto obiskovalcev so se predstavili: Maja Haderlap, Ivo Zorman, Ervin Fritz, Milan Vincetič, Andrej Blatnik in kot gost Vili Ravnjak. Tekste nekaterih avtorjev so brali Miliroj Roš, Tadej Toš in Aljoša Koltak. Uvodne predstavitve avtorjev je pripravila Branka Bezeljak Blazer. Večer je bil prijeten, in kar je še posebej zanimivo in razveseljivo hkrati: udeležilo se ga je veliko srednješolcev.

PTUJ ● V okviru srečanj je bil v istem prostoru v soboto koncert alternativne rock glasbe, ki so jo predstavili: Slazy Snails iz Ptuja, Lok Green Purple iz Velenja in Center za dehumanizacijo iz Ljubljane.

PTUJ ● V Ptuju bo nočoj ob 19.30 nastopilo Stalno slovensko gledališče iz Trsta s predstavo Tennesseeja Williama Tetovirana roža. Zgodba je znana iz istoimenskega filma. Predstava je z letošnjega Borštnikovega srečanja in je najuspešnejša v lanski sezoni tržaškega gledališča. Nastop je za abonma in izven.

PTUJ ● V Ljudski in študijski knjižnici si lahko ogledate razstavo Iz zapuščine dr. Štefke Cobej.

PTUJ ● V zbirki drobnega arheološkega materiala Pokrajinskega muzeja v Ptujju je na ogled razstava Prvošolčki v Pokrajinskem muzeju — otroški pogled na keramiko.

PTUJ ● DPD Svoboda-Gledališče Ptuj je že pričelo sezono. Gledališki studio za osnovnošolske obiskuje kar 52 mladih od 6. do 8. razreda osnovne šole. Vaje imajo ob ponedeljkih in sredah. Mentorici sta Branka Bezeljak-Glazer in Nevenka Samobor.

Zapuščina dr. Štefke Cobljeve v ptujski knjižnici

Svojo bogato knjižnico predvsem strokovne literature s področja umetnostne zgodovine je dr. Štefka Cobej zapustila Ljudski in študijski knjižnici. Več kot 3000 knjig bo odlej na voljo vsem, ki jih zanima umetnostna zgodovina. Razstavo, žal le skromen izbor zaradi premajhnega razstavnega prostora, je pripravil višji bibliotekar Jakob Emeršič. Ogledate si jo lahko do 18. novembra.

NaV

Z otvoritve razstave (Foto: Langerholc)

Nova revija

To jesen, septembra, je v Murski Soboti izšla prva, poskusna številka revije za kulturo Separatio. Pobuda za nastanek takšne revije je že stara. Njeni pobudniki Franci Just, Feri Lainšček in Milan Vincetič so februarja 1989 javnost znova opomnili na nujnost ustanovitve pomurske kulturološke revije. Vzpodbujalo jih je tudi dejstvo, da pomurski razumniki niso zadovoljni s kakovostjo kulturnega življenja v regiji. Revija, kakršno jim je uspelo izdati, vsaj delno zapolnjuje prazno duhovno življenje in je sočasno poziv ustvarjalcem vseh vrst umetnosti, da se vključijo v družbeno dogajanje.

Čeprav so želje, potrebe in cilji široki, sta pobudo za ustanovitev podprli le Kulturna skupnost in ZKO občine Murska Sobotna, kasneje pa se ji je pridružila še Nova književna mladina Sobotna.

V poskusni številki revije Separatio, ki želi stalno izhajati, objavljajo Franci Just (kratek sprehod skozi zgodovino kulturnološkega, revialnega in zborniškega tiska v Pomurju), Štefan Smej (Prek-

murstvo kakor srednjeevropsko), Branko Zunc (predstavlja Ladislava Lenčka, Janez Balažič (Doneski k razpravam o sodobni likovni umetnosti), literati Milan Vincetič, Franc Rajnar, Lajos Bence, Andrej Kuhar idr.

Zanimiva so mnenja nekaterih ustvarjalcev (Zdenko Huzjan, Štefan Smej, dr. Anton Trstenjak, Ferdo Godina, Lojze Logar, Wilhelm Heiliger) na vprašanje Kaj v kulturnem življenju Premurja posebej pogrešate.

Pritegnete tudi apelna vprašanja, namenjena bralcem, kot npr.: Ali četverkotnik Ljubljana—Zagreb—Dunaj—Budimpešta ne bi bil lahko tudi enakostраниčen? Ali je skupni pomurski kulturni prostor res utopija? Ali lokalni informacijski mediji v Premurju ne pogrešajo konkurence? Upajmo, da se pionirsko delo treh pomurskih pobudnikov-ustanoviteljev revije, Separatio ne bo končalo že pri prvi poskusni številki.

Sonja Votolen

Pravo in prav

Boštjan M. Zupančič, v Sloveniji in Ameriki šolani pravnik, se nam v svoji zadnji knjigi esejev o pravi razkriva kot bistroviden mislec ki učinkovito povezuje juristično pamet in analitično logiko z žgočimi problemi našega »tukaj in zdaj«; proces proti četverici, vprašanje svobode mišljenja. Spretna uporaba jezika, nepopustljiva razčlenjevalna gnanost in množica ilustrativnih primerov iz domače, še zlasti pa tuje pravne prakse dajejo berljivo in vedno izredno inštruktivno interpretacijo pomembnih zadev. Povprečnemu razumniku se tako razjasnijo tudi najbolj zapletena pravniška vprašanja. Druga plast knjige pa razkriva avtorja v tisti razsežnosti, ki je najbolj osebna, potemtakem najbolj pisateljsko plodna. Zupančičevi eseji prinašajo v slovenski kulturni prostor neko posem nezasišano brezbržnost do ustaljenih modnih trendov v aktualni publicistiki, ki šele zares omogoča velike prodore misli. Ti eseji bralca dobesedno prisilijo, da na novo premisli in pretehta svoje poglede do problematike, o kateri je morda mislil, da že vse ve.

Ravno v tej točki je prišlo do izrazitega kontrastnega med tistim, kar je PRAV, in onim, kar je PRAVNO.

V knjigi je zelo zanimiv naslov »Pravna in pravična država«. Kakšna je ena in kakšna druga?

Boštjan M. Zupančič: Zelo zelo lahko, čeprav smo pri nas še daleč daleč, da bi imeli pravno državo. Pravna država je tista, ki se drži »lastnih reglcev«. Če država pravi: Tole je kaznivo, potem ne sme kaznovati ničesar, kar ni vnaprej označeno kot kaznivo, tisto pa, kar je označeno kot kaznivo, mora biti zelo natančno označeno kot kaznivo. Isto velja za davčno politiko, za civilno in zemljiško pravo in še kaj. **DRŽAVNO PRAVO** ali pravna država je pojem, ki je nastal konec prejšnjega stoletja in ki ni ma ravno neke razlagalne moči, uporabljajo pa ga predvsem tisti, ki ne vedo, kaj pomeni. **PRAVIČNA DRŽAVA** pa je seveda nekaj drugega. Pravičnost zahteva neke vrste pametnost. Aristotel je prišel od tega, da se pravičnosti preprosto ne da ujeti v besede. Ko recimo kdo pove, kaj je to tifus ali prehlad, govori o boleznih, noben zdravnik pa vam ne bo znal pravilno povedati, kaj je to zdravje. To so sicer zelo grobe analogije. Vsak pravnik pa vam bo povedal, kaj je to krivica: pravičnosti pa seveda ne zna nobeden opredeliti, pa čeprav je študiral 20 let. **Pri nas doživljamo pravo in pravnike kot strokovnost; vsi mislijo, da je to neke vrste verbalni inženir nekih nelogičnih operacij,** medtem ko bi moral biti nekdo, ki je moralno bolj razvit od drugih in je zaradi tega dobil čast, da je sodnik, ali pa kakšno podobno funkcijo. Človek bi rekel, da to ni stvar neke strokovne vzgoje.

besedo: hoče ugotoviti, kje je **MOST**, ki naj poveže tisto, kar je PRAV, in tisto, kar je PRAVIČNO, v tem smislu PRAV.

Ko sem listala po vaši največji knjigi, mi je posebej padlo v oči naslednje: **MORALNI IMPERATIV IN ZVEZDNATO NEBO NAD NAMI**.

Boštjan M. Zupančič: To je »pogrtulca« Jaša Zlobec kot predgovor h knjigi. Ko je knjigo seveda precej podrobno prebral, je ugotovil, da se ji prilega ta Kantova sintagma. Kant je namreč govoril (to mi je razložil Jaša, sam tega pri Kantu nisem našel), da sta ga vedno znova ganili; to je bil IZZIV PRAVIČNOSTI, tisto, kar je ganljivo v zgodbi o hlapcu Jerneju, in ZVEZDNATO NEBO, jasno, kot simbol neskončnosti in večnosti, nekaj nedoumljivega, kar osmišlja človekov trenutek, njegovo hitenje od življenja do smrti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je Kant poudarjal, da se brez pravičnosti bolj spleča umreti kot živeti.

V knjigi sem opazila tudi uvod v Pravni memorandum »Ob primeru Janeza Janšca«.

Boštjan M. Zupančič: To je uvod, ki je nastal, ko smo skupaj s študenti pisali knjigo, zdaj poznani **Pravni memorandum**, ki je takrat precej odjeknila na slovenski in jugoslovanski sceni. Pri tej knjigi je zanimivo, da so jo napisali študentje, sam sem napisal samo uvod, ki pa je tukaj objavljen, ker so že takrat nekateri menili, da pomeni drugačno paradigmo o pravi. Knjigo o Janšici so pretežno napisali študentje sami in moram povedati, da so velik del tega, kar je bilo napisane o vojaških sodiščih, povzeli v ugotovitev tisti, ki so pisali o novem zakonu o vojaških sodiščih.

Knjiga je dejansko imela vpliv, kar me še seveda zlasti veseli, ker smo se ob delu zelo dobro zabavali in se ob tem na neki način navezali drug na drugega. Uvod pa je sklop pojmovanj iz anglosaškega pravnega sistema; 10 let sem namreč študiral in predaval pravo v Ameriki, tako da je veliko tiste mentalitete, ki jo vnašam v pravo in spise, slovenskemu pravniku pogosto tuje, neprijetne in celo sovražne, če doživlja pravo in vse drugo, na nek birokratski način. To se je najlepše pokazalo pri Janšici, ki je bil obsoben protizakonito in protipravno ne glede na to, kaj si danes mislim o njegovem sedanjem političnem delovanju, medtem ko je predsednica vrhovnega sodišča, ki je bila pred kratkim spet na politični tapeti, trdila, da je sodba pravnoomna in da jo je potrebno izvršiti.

Na letošnjo 27. srečanje pisateljev na Štatenbergu je prišel tudi Boštjan M. Zupančič. Ko smo ga vprašali, kako je zašel sem, je hudo domišljivo odgovoril, da z avtom, nato pa nadaljeval bolj resno, da je bil povabljen že nekajkrat, pa ni imel časa priti, ker je septembra za vse »solnike« pač čas dela v razredu. Letos si je kljub temu vzel toliko časa, ker je bila tema, ki mu je bila všeč, in med starimi častitljivimi grajskimi zidovi ob navzočnosti pisateljske in novinarske srenje promoviral svojo novo knjigo PRAVO IN PRAV.

Ob predstaviti svoje knjige ste omenili, da bi bila ena kasnejših tem pisateljskih srečanj tudi »pravo in literaturni«?

Boštjan M. Zupančič: Seveda, saj je ta tema pri nas začuda zanemarljiva, kljub temu da je bilo veliko število najboljših slovenskih literatov pravnikov. To se, zdi se mi, pre malo poudarja. Nihče ne čuti potrebe, da bi to razložil, saj so bili vse od Prešerna, Kersnika, Tavčarja in Gradnika do Pavčka, ki je tudi študiral pravo, prav gotovo pa sem jih vmes pozabil vsaj 15, po osnovni izobrazbi pravniki. Gradnik je bil celo aktiven sodnik stola sedmerice v Zagrebu; zaradi tega mu tudi niso postavili spomenika v Ljubljani, ker je menda sodeloval pri sojenju Titu, kasneje pa je bil sodnik gospodarskega sodišča v Ljubljani. Pravo celo v tistih primerih, ko ljudje prakticirajo, ni nekaj, kar bi bilo zaradi svoje racionalnosti nerazumlivo s pisateljevanjem, pesnikovanjem, z najnežnejšimi čustvi in vzgibi v človekovi zavesti.

Naslov vaše knjige je »Pravo in pravo«.

Boštjan M. Zupančič: Ta naslov si je pravzaprav izmislil Jaša Zlobec, urednik te knjige. Dolga leta sem študentom prava razlagal, da pravo in prav nimata veliko skupnega in tudi v nazivu knjige je poanta v tem, da sta to dve stvari, ki si nasprotujeta. Pravo, kot ga doživlja povprečen Slovenec, je skoraj nekaj birokratskega, nekaj, kar ima črne narokavnike in štampiljko in kar potem producira tanek tipkopisni papir v štirih kopijah. Pravo je intimno povezano s sporom in izhaja iz spora. Pravo ni znanost, ampak je eden od štirih **NASTAREJŠIH IN NAJGLOBLJIH PODVIGOV ČLOVEKOVE ZAVESTITI**. Bilo pa je v začetku intimno povezano tudi s tistim, kar je PRAV. Če sta si PRAVO in PRAV odtujena, potem pride do neke napake v sistemu. S to napako se knjiga v slovenskem kontekstu tudi ukvarja; z drugo

STERNTHAL — POVOJNO TABORIŠČE

Povzpelniki

PIŠE: DARJA LUKMAN

Najprej še nekaj dejstev, ki sem jih izvedela po objavi prvih dveh delov te nadaljevanke. Sternthalu so bili poleg prebivalcev iz severovzhodne Slovenije in Kočevarjev, ki sem jih že omenila, tudi oficirji ustaških formacij, ki so jih Angleži predali partizanom na Koroškem. V Sternthalu so po zasliševanju prav kmalu usmrtili vse oficirje.

Izvedela sem tudi, da so konec avgusta, ko so za nekaj časa taborišče izpraznili, veliko zapornikov, med njimi tudi turniškega grofa Lipita, odpeljali v Brestrnico, kjer se je za njimi izgubila vsaka sled.

V tem nadaljevanju pa nekaj več o domnevnih šefih taborišča.

GRBASTI MIHA

V spomin ljudi, ki so preživeli sternthalsko taborišče, se je kot najbolj zloglasen vtisnil grbasti Miha.

O grbastem Mihi je zanimiv roman leta 1971 v samozaložbi izdal Mile Pavlin. Knjiga je izšla v Ljubljani, avtor pa je v pogovoru za Večer — 7 D takrat govoril predvsem o tem, da je z objavo imel precej težav, češ da roman meče grdo luč na glavne akterje NOB in revolucije.

Kolikor je bilo mogoče dognati (v omenjeni knjigi namreč ni najti pravega imena grbastega Mihe), je bil to predvojni študent prava, doma iz okolice Ljubljane, Miha Hrovat, ki je imel parti-zansko ime Šimen. In tudi naslov Pavlinove knjige je Skrivnost Šimnove smrti.

Nekatere stavbe taborišča so ohranjene še danes ... (Foto: M. Ozmec.)

Mož je bil grbast in vseskozi je bilo v njegovih dejanjih čutili sovraštvo do vsega lepega in zdravega pri ljudeh. Iz pripovedi ljudi, ki so ga poznali, in iz romana je mogoče sklepati, da je zaradi svoje hibe še posebej užival v uničevanju človeških življenj. S tem se je dokazoval in prikazoval svojo pokorščino do nadrejenih.

Grbasti Miha je v Sternthal prihajal občasno. Pripeljal se je na motorju in v vinjenem stanju, nato si je izbral žrve za svoje strasti. Nihče ga ni zaustavil in ravno ta lik je pustil v ljudeh največ strahu in občutka skrajne ponižanosti.

Zanimivo pa je, da so kmalu po vojni Šimnu partizani tudi sami sodili. Ne s kakšnim posebnim procesom, temveč z dovolj jasnim namigom Matije Mačka, naj se raje pokonča sam, kot da bi ga zasliševali in mučili. Maček je namreč igral na karto Šimnovega dela za Gestapo. In res je mogel najti ogromno dokazov za to, da je Miha v času svoje partizanščine na Pohorju poskrbel med drugim za smrt 110 mladih fantov, ki so jih partizani pod njegovim vodstvom postrelili.

Ironija je, da so ti mladi fantje prešli k partizanom potem, ko so pobegnili pred obveznostjo služenja v nemški vojski. Še večja ironija pa je, da je takoj po vojni Mitja Ribičič, funkcionar Udbe, Miho še na veliko hvalil, kako dober je za delo pri Udbi, češ da takoj »zavoha gestapovec«.

Ko človek prebere roman Mileta Pavlina, nehoti pomisli tudi še na drugo možnost. Morda so bili slab glas o Mihi in vesti o

njegovi krvoločnosti le preveč glasni in nevarni tedanji oblasti in je bilo še najbolje, da se ga sama reši, in s tem njegovi grehi potonejo v pozabo. Kdo bi vedel...

DRUGI »TA GLAVNI«

Nesporno je, da je bil šef Udbe na ptujskem področju takoj po osvoboditvi Zvonko Sagadin. A je o njem precej nasprotujočih si pripovedi. Nekateri pravijo, da je imel v taborišču glavno besedo, drugi pravijo, da je bil poštenjak in je marsikoga rešil pred odhodom v taborišče. Komisar taborišča naj bi bil Janko Vidovič, med glavnimi pa še Tine Golob in Milan Turk.

Težko je oceniti, kdo je zgolj izvrševal naloge takratnega ča-

NAŠE VASI POD DROBNOGLEDOM

Sv. Andraž v Slovenskih goricah

Vitomarci — tako kraju, ki smo ga obiskali tokrat, pravijo sedaj — so razloženo naselje z gručastim jedrom, ki mu pravijo Pürgo. Kraj je videti kot tipična socialistična vas. Središče je po občutku okrog prostorov kraje-vne skupnosti. Nasproti je nekakšno skladišče zabojev za sadje, malo naprej moderen sadovnjak. Pred skladiščem je opušen

so si tisti, ki hodijo urejat grobove svojevce, uredili zasilno smetišče.

Nimajo veder za zalivanje, zato si ljudje pomagajo z vsemo-gočimi plastičnimi posodami vseh barv in oblik. Ponavadi v takšnih kupujemo pralna sredstva v sosednji Avstriji. Ograjo pokopališča so lepo uredili, pozabili pa so na dva do tri metre

Vodnjak so skrili z izravnanimi koreninami. Morda pa je to svojevrstna zaščita?

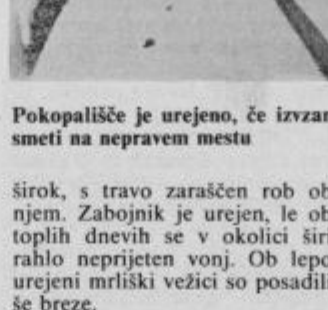
studnec s pokvarjeno streho. Opaziti ga je težko, saj je ves zasipan z izravnanimi drevnimi koreninami. Tudi čez cesto se pod plezalkami sramežljivo skriva drug, prav tako velik studnec. Hiše v okolici so z ravnimi ometi, nikjer ni več sledi po starem okrasju. Okrog nekdanjih mogočnih kmetij so slabe ograje, dvorišča so natrpana z vsemo-gočim. Ob cesti bi že lahko pokosili. Cerkev je malo više na hribu. Lepo je urejena. Trgovina nasproti je nekako vsiljena v stavbo; videti je, kot da bi bila velika okna nasilno izrezana.

Do krajevnega pokopališča pridete po poti mimo prostorov krajevnih skupnosti, kjer vas na desni in levi spremljajo zanimive ljubzenske in politične parole. Pokopališče je urejeno, če ga primerjamo z drugimi na obronkih Pesniške doline. Povezano je z osrednjima betonskima potkama. Grobovi so povečini očiščeni plevela. Ograjeno je z lepo postriženo živo mejo, v kateri je kar nekaj smeti. Tudi ob vodovodu

Pokopališče je urejeno, če izvzamemo visoko travo v okolici in nekaj smeti na nepravem mestu

širok, s travo zaraščen rob ob njem. Zabojujnik je urejen, le ob toplih dnevih se v okolici širi rahlo neprijeten vonj. Ob lepo urejeni mrliški vežici so posadili še breze.

Dno in drenažo bi uredili, pa bi imeli prvo krajevno urejeno smetišče.

Idiličen pogled na Vitomarce.

V okolici Vitomarcev je veliko novih hiš z vsemo-gočimi zunanji-mi ometi. Ob cesti proti Gaberniku so sadovnjaki zasajeni prav do ceste in se kot nekakšne zaje-de vrinjajo v vas. Ob času obiska so kmetje pospravljali sadje in po vsem kraju je dišalo po jabolkih. Adraž je bil znan po pridelovanju jabolk, sliv in hrušk daleč naokoli. Po zaprtju tržišča na sever pa je sadjarstvo skoraj izumrlo. Zadnje čase v kraju zasajajo nove sadovnjake. Letos so dobro obrodili.

Ob cesti iz središča proti Trnovski vasi nas je po nosu neprijetno zaščegetalo. Na desni je bilo med koprivami le nekaj smeti, na levi površina na novo zagrnjena z zemljo. Za robom pa ogromno smetišče; kar kakih trideset metrov na dolgo in petnajst metrov globoko ležijo odpadki vseh vrst. Prav zanimiv kraj so si Vitomarčani izbrali za smetišče. Daleč je od hiš, vonj zadržijo velika drevesa, s ceste se le stežka vidi.

Za gozdičkom je še manjše naselje v ravnini. To se postavlja z lepo urejenimi starimi kmečkimi hišami in hlevi. Romantiko zaselka motijo le velike farme, ki jih bo sčasom verjetno prerasto dreve in bo opaziti le koščke strehe.

Vitomarci so staro naselje, saj so ga na teh tleh našli kamnito orodje in bronast rimski novce. Cerkev sv. Andreja so zgradili leta 1513, šestnajst let pozneje pa še zvonik. Šolo imajo od leta 1864, stavba, v kateri sedaj dobivajo mladi učenosti, pa je bila zgrajena šele pred šestnajstimi leti. Takrat so dogradili tudi gaislski dom, kjer je velika dvorana za prireditve.

Pretekla leta so se mladi iz Vitomarcev izseljevali. Sedaj se je ta trend nekoliko zaustavil in kljub nekoliko zanemarjenemu središču se čuti, da se kraj razvija, da tukaj ljudje živijo.

V zaselku, imenovanem Sela, je stebrasto znamenje iz leta 1886, na Dragah pa znamenje brez letnice. Obe bi potrebovali mojstre.

Ceste imajo v Vitomarcih skoraj v celoti asfaltne. Ponekod jih je že načel zob časa in so jih mojstri za ceste slabo popravili. Tudi z lepo pokošenimi obcestnimi jarki se ne morejo ponašati. Za to, pa za lepo urejene stare domačije v ravninskem zaselku, za slabo vzdrževana (skoraj zapuščen) vodnjaka v središču Vitomarcev, za urejeno pokopališče in za velik madež kraja — smetišče ob cesti proti Trnovski vasi — smo Vitomarcem dali oceno 5,2.

M. Samec in J. Bračič

V Vitomarcih so nadarjeni za stenske napise.

Pogled na smetišče navzdol.

Cerkev sv. Andreja iz leta 1513 so »okrasili« z električno napeljavo. Morda takrat še niso poznali podzemnih električnih vodov.

Se nadaljuje

DISKONT MARKET SOLID

Mezgovci
☎ 062/795-483, telefax 062/795-023

ODPRTO: vsak dan razen v nedeljo
od 7.30 do 20. ure

VABI

CENJENE KUPCE NA DEGUSTACIJO MESNIH PROIZVODOV PERUTNINE IZ PTUJA, VINA IZ SLOVENSKE GORICE IN VARAŽDINSKEGA KRHA

V SOBOTO, 27. OKTOBRA

KARLOVAČKO PIVO PRODAJAMO BREZ TRGOVSKE MARŽE!

KREVS
STROJNI OMETI
TERMOIZOLACIJSKE
FASADE

62230 LENART, LACKOVA 10 ☎ 062/724-123

TRGOVSKO PODJETJE
LIPA

Stojnci, ☎ 776-568

Odprto: samopostrežba vsak dan od 7. do 18. ure, v soboto od 7. do 14. ure in v nedeljo od 9. do 11. ure, trgovina gradbenega materiala vsak dan od 7. do 16. ure, v soboto od 7. do 12. ure

● V TRGOVINI GRADBENEGA MATERIALA VAM NUDI-MO MOŽNOST NAKUPA GRADBENEGA MATERIALA PO KONKURENČNIH CENAH

● V SAMOPOSTREŽBI VAM PRI NAKUPU NAD 500 DIN PONUJAMO MOŽNOST PRODAJE NA DVA OBROKA

Pokrajinski muzej Ptuj vas vlučno vabi na otvoritev razstave slik akademskega slikarja Vojka Pogačarja z naslovom »PARABOLA KARANTANIA«, ki bo v četrtek, 25. oktobra, ob 18. uri v muzejskem razstavišču ob Dravi.
Otvoritev bo popestrena s komornim koncertom, ki ga bo izvajal MARIBORSKI TRIO.
Razstava bo na ogled do 11. novembra vsak dan med 9. in 12. ter med 16. in 19. uro, ob sobotah in nedeljah pa med 9. in 12. uro.

»POLJE« — podjetje za trgovino in ekonomsko svetovanje Videm pri Ptuj 12/c
V želji, da sestavimo dober delovni team, vabimo k sodelovanju komunikativne osebe, ki jih veseli delo v trgovini:

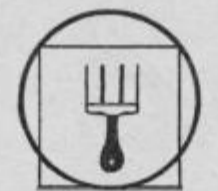
1. **diplomiranega inženirja agronomije** za svetovanje pri prodaji različnih sredstev za varstvo rastlin, semen in gnojil. Kandidatu omogočamo opravljanje pripravništva.
2. **komercialnega tehnika** za nabavo in prodajo blaga. Od kandidata pričakujemo 5 let delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu in izkušnje pri delu z računalnikom.
3. **prodajalca** za opravljanje del v trgovini in skladišču. Kandidat mora imeti opravljen izpit za voznika viličarja. Rok prijave: 15 dni na gornji naslov (informacije na tel.: 773-427, popoldan.)

OPTIKA

poslovalnica Bežakova 14,
Ptuj Tel. (062) 771-598

- PREGLEDI VIDA ZA OČALA IN KONTAKTNE LEČE NA RECEPT V TOREK IN SREDO POPOLDAN
- NA ZALOGI IMAMO MEHKE KONTAKTNE LEČE
- VELIKA IZBIRA DOMAČIH IN UVOŽENIH OKVIRJEV
- STEKLA ZA OČALA VSEH VRST
- SONČNA, ŠPORTNA, ZASČITNA OČALA IN OČALA ZA RAČUNALNIKARJE
- HITRA IN KAKOVOSTNA IZDELAVA OČAL!

»Moler«
TAŠNER & ŽNIDARIČ

OPRAVLJA:

- vse slikopleskarske dejavnosti
- izvajanje fasad DEMIT, bavalit — možna dobava odra
- antikorozijska zaščita
- PESKANJE vseh vrst kovin, betona, opeke ipd; — po konkurenčnih cenah

TAŠNER,
Stojnci 20/d
NAROČILA ŽNIDARIČ
☎ 795-362 (zjutraj in zvečer)

**IZBIRA — MLIN
PODGORCI — trgovina**

VAM PONUJA otroške trenirke iz uvoza po samo 185,00 din.

ČEH ANDREJ
Rutmaš 57, Juršinci ☎ 790-857
ELEKTROINSTALATERSTVO

z izdelavo
— vseh vrst elektronstacij, strelovodnih naprav
— s popravilom in previjanjem elektro motorjev

PRIPOROČAMO SE
s popravili
— pralnih strojev
in električnih
štedilnikov.

ČEH ANDREJ
Rutmaš 57, Juršinci ☎ 790-857
ELEKTROINSTALATERSTVO

STEKLARSTVO

JANEZ MEZNARIČ

Moškanjci 114

Odprto vsak dan od 7. do 18. ure, v soboto od 7. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 13. ure

ZASTEKLITEV OKEN IN UOKVIRJANJE SLIK PO KONKURENČNIH CENAH!

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI PO TELEFONU
(062) 750-121 (NON-STOP)

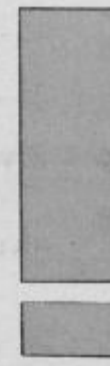
**IZBIRA — MLIN
PODGORCI**

PRIREJA v soboto, 10. novembra, ob 20. uri
MARTINOVANJE z ansablom EKART.

Ponujajo vam: aperitiv, večerjo:

- martinov krožnik
- martinova gos z mlinci ali krača
- sladica:
- kostanjeva torta

Cena po osebi je 110,00 din (vstopnina in večerja).
Informacije in rezervacije po telefonu (062) 712-178.

ODPIRAMO vam nove možnosti nakupovanja vseh vrst rezanega cvetja in lončnic.
Sprejemamo naročila prvonovembrskih aranžmajev.
Nudimo vam tudi poročne šopke, vence, pogrebne šopke in druge spremljajoče izdelke.

PRIPOROČA SE »CVETJE
BEZJAK«, telefon: 776-353.

PRODAJALNA

Jadranska ul. 11, Ptuj
(zraven Narodnega doma), ☎ (062) 771-639

SIAJAB

VAM NUDI

- VARČNA SVETILA — 75% PRIHRANEK EL. ENERGIJE, NOVI DESIGNI SVETIL; STROJČEK ZA PRIPRAVO TESTA TER HKRATI PEKO KRHA, TELEFONE NA DALJINSKO UPRAVLJANJE IN DRUGO DROBNO GALANTERIJO
 - ELEKTROMATERIAL
- VSE SKUPAJ PRODAJAMO PO KONKURENČNIH CENAH!
PRIDITE IN NAS OBIŠČITE!

K TEKSTIL KETIŠ

UGODNA PONUDBA:
— TOPLI POD NAJUTI m² 26,00
— ŽENSKI IN MOŠKI PULOVERJI OD 198,00 DALJE 135,00
— MOŠKE SRAJCE (flanel) UVOZ OD 12,00 DALJE OD 159,00 DALJE
— KOČE 150 x 120 390,00
— OTROŠKE BUNDICE
— S KAPUČO št. 2—8
— NOVA ZALOGA ŽENSKEGA, MOŠKEGA IN OTROŠKEGA PERILA
PRIDITE! CENIMO VAS IN VAS DENAR!
TEKSTIL KETIŠ

★ **AVTO ŠOLA GLORIJA** ★

Sp. Hajdina 111 a

Prيرهja v novembru tečaj teorije iz cestnoprometnih predpisov za voznike kategorije A in B in za voznike traktorjev ter tečaj varnega dela s traktorjem.

Prijave na ☎ 775-404

Najboljši vozniki v Ptuj za vozila MAZDA 323, motornim kolesom YAMAHA 350 — enduro in instruktorska družina ŠIC vas vabijo!

PRODAJNI CENTER POMURKA

PREHRANA, PIJAČE
SADJE, ZELENJAVA
KOZMETIKA,
GALANTERIJA
IZDELKI
ZA GOSPODINJSTVO

POSEBNA PONUDBA: BLAGO IZ UVOZA

WC PAPIR, PLENICE, MEHČALEC...
SOKOVI, SLADKARIJE...

**EKSKLUZIVNA
PRODAJA IZDELKOV**
PROGRAM SKINY — SPODNJE PERILO
PROGRAM KIDDY — OTROŠKA IN
MLADINSKA TRIKO OBLAČILA

**HUBER
TRICOT**

KAKOVOSTNA ŠPORTNA OBUTEV ZA VSE STAROSTI

NAKUP PO NIŽJIH — UGODNIH CENAH

PRODAJNI CENTER POMURKA

BTC, Nemčevci 1 d, Murska Sobota
odpira svoja vrata jutri, v petek, 26. oktobra, ob 12. uri.
Srečali se bomo v prodajnem centru Pomurka.

Samopostrežni
način nakupa

Mesna industrija POMURKA, Murska Sobota p. o.

**SAMOPOSTREŽNI
NAČIN NAKUPA**

**V soboto bodo
na občini delali**

27. oktobra bodo delali na občini in v pravosodnih organih ptujске občine. S sobotnim delovnikom nadomeščajo 2. november, ko ne bodo delali. Veljajo petkove uradne ure.

TURISTIČNA AGENCIJA

ANKA
SVETLJE

27. 10.: VELIKOVEC, TRBIŽ
28. 11.: ROMANJE V RIM
30. 12.: SILVESTROVANJE NA MADŽARSKEM — 4 dni
PONUJAMO UGODNO SMUČANJE, IZLETE ZA PRAZNIČNE DNI IN RAZNA POTOVANJA PO KONKURENČNIH CENAH

T. A. ANKA, Hrvatski trg 2,
☎ (062) 776-020, 776-030

**FOTO
ATELJE**

LANGERHOLC Prešernova 2
obvešča, da izdelujejo EXPRESS
barvne fotografije za
dokumente
PRIPOROČA SE!

**Rent-a Car
»CAISSA«**

Ptuj

UGODNO IZPOSODJEVANJE NASLEDNJIH TIPOV VOZIL:
R 4, R 5, SKALA 55, YUGO 55, GOLF JXD,
KADETT 1.3 LS in 1.6 limuzina, DAIHATSU
CHARADE TD
BREZPLAČNA DOSTAVA DO 30 km IN 5€
RAZNE DRUGE UGODNOSTI.
CAISSA — KORAK NAPREJ

INFORMACIJE:
DANILO POLAJŽER
☎ 062/774-813 (8.—13. ure)
062/775-832 (nonstop)

Se vam zdi, da živite varno?

Če lahko mirnega srea obkrožite teh sedem točk, ste na dobri poti:

- 1 Vaša varnost so zavarovani in prihranki pred inflacijo.
- 2 Vsako leto se povečujejo.
- 3 Z vašim partnerjem zagotavljata varnost živlenskimi si vzajemno skupnega življenja.
- 4 Ko se vam dobite dodatna miren začetek rodi otrok, sredstva za novega življenja.
- 5 Zagotovili ste šolanje sredstva za otrok.
- 6 Starost vas ne skrbi, da boste uživali varčevalne ker že danes veste, sadove razumne odločitve.
- 7 Tudi, če bo šlo kaj narobe, prebrodili z v življenju kdaj boste krizo manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Živlenskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

Fitness, body-building in še kaj

Kdor ima boljšo kondicijo, bo lažje prenašal psihične in telesne napore, ki jih prinaša življenje. Najbolje bi bilo, če bi se lahko vsak dan po službenih obremenitvah sprostil. In to v razvitem svetu počnejo. Ena izmed mož-

nosti pri nas je novi **SPORTNI STUDIO POPAJ**. **KJE?** Na Turniščah. Natančneje v Ulici Sercerjeve brigade 22 — na Seški cesti tik pred mostom zavijete desno. Čaka vas 150 m² rekreativnih površin,

opremljenih z raznovrstnimi napravami, možnostjo tuširanja in osvežitvijo z brezalkoholnimi pijačami, tudi s posebnimi proteinskimi in vitaminskimi napitki, ter pivom.

KAKO? Na voljo vam bo približno 30 naprav za razgibavanje posameznih mišičnih skupin. Lastnik je Janez Drevenšek, ki dolga leta dela v nemški tovarni športnega orodja Galaxy Sport. Od tam so tudi načrti za naprave in njihovi strokovnjaki so naprave tudi testirali.

S KOM? Lahko sami ali s prijatelji, vsekakor pa z vodstvom članov družine Prelog in s trenerjem Gorazdom Rajherjem. In pod zdravniškim nadzorstvom, seveda.

ZDRAVNIK, dr. Henrik Žlebnik ali dr. Nada Jovović, vas bo pred začetkom vadbe pregledal, nato pa bo uspešnost vaše vadbe preverjal enkrat mesečno. Lahko seveda vadite tudi brez zdravniškega pregleda, a na svojo odgovornost.

TRENER bo izdelal za vas individualni program in ga bo vnesel v računalnik. O uspešnosti vadbe vas bodo seznanjali računalniški izpiski. Vadba bo trajala uro do dve na dan, priporočajo, da pridete tri do štirikrat na teden. »Lahko nas obiščete kakšen teden, preden boste šli na primer na Triglav,« vabijo.

KAJ POTREBUJETE? Oblačilo, v katerem se boste lahko gibali, copate, 50 dinarjev za enkratni obisk ali 280 dinarjev na mesec za neomejeno število obiskov.

ZAKAJ BOSTE VADILI? Rekreativci za zdravje, za lepši videz. Športniki pa tako vedo, kaj jim bo takšna vadba dala.

McZ

Lastnik in trener prikazujeta delovanje naprav.

Prevert — zasebna avtošola iz Ormoža

Od 8. oktobra dalje posluje v Ormožu prva zasebna avtošola **PREVERT**, ki ima svoj sedež na Hardeku 6. Lastnika sta **Jože Šterman**, ki je že 12 let instruktor vožnje, in **Viktor Šprajc**.

Predavanje o cestnoprometnih predpisih in psihologiji prometa poteka v prometnem kabinetu osnovne šole Ormož. Prvo pomoč lahko kandidati opravijo v Ormožu, prav tako tudi specialistični zdravniški pregled. Kandidatom sta na voljo pri praktični vožnji (del je opravijo v Ormožu, del pa v Ptuj) dva R-5.

Cena tečaja cestnoprometnih predpisov in psihologije prometa je 400 dinarjev, ura praktične vožnje 170, za dijake in študente pa 160 dinarjev. Brezplačen je šolski preizkus in prva izpitna vožnja. Novost so kondicijske vožnje za obnavljanje znanja in dodatne vožnje za novopečene šoferje, za kar kandidati odstejejo po 150 dinarjev na uro.

Uradne ure pri njeni avtošoli vsak dan med 7. in 8. uro, kandidati se lahko prijavijo tudi po telefonu 701-262. Prijave za tečaj cestnoprometnih predpisov in

VERT. **Jože Šterman**, eden izmed lastnikov avtošole, je povedal, da je to okrajšava iz preventive in vzgoje v cestnem prometu, kjer bi se bodoči šoferji učili

Jože Šterman in Viktor Šprajc ob svojih R-5, s katerima učita bodoče šoferje spretne vožnje in lepega ter humanega vedenja na cesti.

psihologije prometa, ki bo v novembru, v tem času že sprejemata.

Zanimalo nas je, zakaj **PRE-**

tudi etike in vsega lepega obnašanja pri vožnji.

Vida Topolovec
Foto: Jože Bračič

KOMUNALNO PODJETJE PTUJ DIMNIKARSTVO

OBVESTILO

Vse uporabnike dimnikarskih storitev obveščamo, da bomo dimnikarske storitve opravljali po krajevnih skupnostih po naslednjem razporedu:

- KS Cirkulane, Zavrč, Gorišnica, Dolane: 26./27. 10., 23./24. 11., 28./29. 12.
- KS Videm, Leskovec, Podlehnik: 26./27. 10., 23. 11., 28. 12.
- KS Žetale, Dolena, Stoperce: 5. 11., 5. 12.
- KS Majšperk, Ptujška Gora: 6. 11., 6. 12.
- KS Kidričevo, Hajdina, Lovrenc: 7./8. 11., 6./7. 12.
- KS Podložje, Cirkovce: 9. 11., 8. 12.
- KS Grajena, Dornava: 12. 11., 12. 12.
- KS Destričnik, Trnovska vas, Vitomarci: 13. 11., 13. 12.
- KS Juršinci, Polenšak, Markovci: 14./15. 11., 14./15. 12.
- KS Ptuj: vsak dan

Naročila sprejemamo na telefonsko št. 771-195 in 772-496 vsak delovni dan od 7. do 10. ure.

V času od 15. 5. 1990 do 15. 10. 1990 so prispevali denarna sredstva za izgradnjo ginekološko-porodnega oddelka in opremo naslednji posamezniki in delovne organizacije:

1. Sindikat delavcev SO Ptuj in Uprave za inspekcije namesto venca pokojni Veri Lunder iz Ljubljane	500,00
2. Pavle Pacič, Gregorčičev drevored 8, Ptuj — za izgradnjo bolnišnice	400,00
3. Elizabeta Birska, Maribor, Pod Piramido 8 — namesto cvetja na grob Feliksa Čučka — družini Majhen in Birska	500,00
4. Horvat Stane, C. kurirjev NOV I/a, Ptuj — namesto rož na grob Feliksa Čučka — sosedji Kozel — Horvat	100,00
5. Krajevna organizacija Rdečega križa Destričnik — za izgradnjo bolnišnice	600,00
6. Franc Purgaj in ostali sosedje, Murnova ul., Ptuj — namesto venca na grob pokojnega Ivana Kvasa	2.100,00
7. Ernest Pečnik, Zadržni trg 11, Ptuj — namesto cvetja na grob pokojnega Viktorja Srebrnjaka	700,00

Delavci **ZC DR. J. POTRČA ORMOŽ—PTUJ, TOZD SPOŠNA BOLNIŠNICA PTUJ** se najtopleje zahvalujemo za omenjene prispevke. Tudi v bodoče bomo hvaležni za vašo pomoč, saj se zavedamo, da postaja s tem ptujsko zdravstvo bogatejše in kvalitetnejše tako po opremitvi kot po storitvah. Hvala Zavodu Radio-Tednik za brezplačno objavo imen darovalcev.

ARHITEKTONSKI ATELJE
FRANJO ČIZEK, PROF. DIPL. ING. ARCH.
 MARIBOR, POD GRADIŠČEM 26 ☎ 062/2312

V OKTOBRU ZARADI POLETNEGA DOPUSTA NE POSLUJEMO!

Novo Novo Novo

V čistilnici in pralnici Marjana Frangeža opravljamo tudi vsa KROJAŠKA DELA in POPRAVILA — V EKSPRESNEM ČASU!

Demus design

DELOVNI ČAS: vsak dan od 8. do 16., v soboto od 8. do 12. ure

- PONUJAMO VRHUNSKO OBLIKOVANE STENKE URE IZ LASTNE PROIZVODNJE
- ŽENSKÉ, MOŠKE IN OTROŠKE ZAPESTNE URE

Priporočamo se!

BIROSERVIS Canon **olivetti**
Bogdan Berlak **TEC**
OLYMPIA
ADS

VAM NUDI:
 VSE VRSTE BIROTEHNIČNIH STORITEV TER PRODAJO IN INSTRUKTAŽO NA REGISTRIRANIH BLAGAJNAH.

62250 Ptuj, Jadranska 15 ☎ (062) 772-490
 Privat ☎ (062) 797-182

NAJCENEJŠI KAMNITI AGREGATI NA PTUJU!

Prometno podjetje

AVTOPARK

Ormoška cesta 31 ☎ 771-741, 771-789 in 771-293
 odprto od 6. do 14. ure

PRODAJA POLJČANSKEGA PESKA IN OSTALIH KAMNITIH AGREGATOV ZA POTREBE GRADBENIŠTVA, ZA OMETE, FASADE, ESTRIHE, VSE VRSTE BETONOV, ZA VZDRŽEVANJE CEST TER ZA POSIPE POKOPALIŠKIH POTI PO KONKURENČNIH CENAH.

— frakcija kamnitih agregatov	0-4 m'	194,60 din
— frakcija kamnitih agregatov	0-8 m'	176,20 din
— frakcija kamnitih agregatov	0-16 m'	158,30 din
— frakcija kamnitih agregatov	4-8 m'	150,80 din
— frakcija kamnitih agregatov	8-16 m'	150,10 din
— frakcija kamnitih agregatov	16-32 m'	147,20 din
— frakcija kamnitih agregatov	32-60 m'	147,20 din
— tampon		141,50 din

TAMES d.o.o.

TRGOVINA—INŽENIRING—STORITVE
 ☎ (062) 775-028
 telefax (062) 775286

Spoštovani kupci!

V TRGOVINI »ELEKTROMETAL« NA ORMOSKI 14 VAM NUDIMO:

- material za centralno ogrevanje
- toplotno tehniko
- elektromaterial
- izdelke črne in barvne metalurgije
- oljne gorilnike THYSSEN
- solarno opremo
- vodovodni material
- razni material in opremo po naročilu

IZVAJAMO:

- * montažo oljnih in plinskih gorilnikov za centralno kurjavo
- * meritve emisije dimnih plinov in nastavitve gorilnikov
- * elektroinstalacije jakega in šibkega toka
- * meritve elektroinstalacij
- * meritve strelvodnih naprav

PODJETJE TAMES — GARANCIJA ZA VARNOST IN TOPLOTO VAŠEGA DOMA.

MOŠKO IN ŽENSKO FRIZERSTVO
OLGA KOLARIČ

FRIZER NA DOMU

Trg svobode 2, PTUJ
 ☎ (062) 776-051

MODNE PRIČESKE PO KONKURENČNIH CENAH

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

ZLATARNA
 Emil Ogrizek
 Jadranska ulica 6, Ptuj

Popravilo, izdelava, predelava in emajliranje ZLATEGA in SREBRNEGA nakita

ZAGOTOVLJENA KAKOVOSTNA IN HITRA IZDELAVA!

torbica BOUTIQUE

moška in ženska galanterija, torbice, pasovi, denarnice ter razni drugi usnjeni dodatki

BOUTIQUE TORBICA — ZNAK KAKOVOSTI!

SAMO GLAVNIK

Odpiralni čas: od 9. do 12. in od 15. do 19.30, v soboto od 9. do 12. ure

62250 PTUJ
 JADRANSKA ULICA 5
 TEL.: 062/771-294

FORTUNA

Zagrebska c. 9, Ptuj 776-120
 od 13. do 19.30 ure

- Najnovejši filmi z evropskih filmskih lestvic
- Izposojanje videokamer in videoplayerjev
- Komisijska prodaja in nakup: avdio — video, hi-fi, elekt. aparati
- Prodaja iger na srečo Loterije Slovenije (loto, ŠN, 3 x 3)

boutique sonja

Vošnjakova 10, Ptuj (pri starem RIBIČU)
 ☎ (062) 775-257

Odprto: vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure, v soboto od 9. do 12. ure

MODNO — LEPO — UGODNO MODA E'BELLO

Odveč so vsi napori potovanja v Italijo — ITALIJA je že pri nas. Ponužamo bogato izbiro oblačil MADE IN ITALY za mlade in supermlade po NAJUGODNEJŠIH CENAH!

motel VINDIŠ

Stanko & Terezija Vindiš
 62230 Lenart, Cmureška 2,
 ☎ 062/724-074, 721-021

PONUJAMO:

- ribje in druge specialitete ob izbranem vinu
- prostore za večje prireditve (poroke, seminarji...)
- možnost prenočitve v prijetnih sobah za goste

MOTEL VINDIŠ — ZA LJUDI Z IZBRANIM OKUSOM!

SALON POHIŠTVA

INTERDOM d.o.o.

OKTOBER — MESEC UGODNEGA NAKUPA POHIŠTVA V INTERDOMU

NUDIMO VAM VSE VRSTE POHIŠTVA ZA VAŠ DOM, LOKAL, TRGOVINO, ŠOLO, PISARNO! BREZPLAČNO SVETUJEMO, NARIŠEMO, PRIHRANIMO VAM DENAR IN ČAS!

POSEBNA PONUDBA

STOLI samo 397,10
 MIZE samo 1.330,90

PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

IZDELOVANJE GUMIJASTIH PEČATOV IN KOVINSKE GALANTERIJE

BOJAN TOFANT
 62250 PTUJ, Krempljeva 3, tel.: 773-214

- Graviranje na steklene in kristalne površine
- Izdelava in popravilo vseh zlatarskih izdelkov

Dežurstvo zivilskih trgovin

Sobota, 27. oktobra: Koloniale in Panorama

Ekspres optik Leo Pirc

izdeluje očala na zdravniški recept. Vsak ponedeljek od 15. ure dalje **brezplačni** okulišni pregledi. Naročila sprejema vsak dan. Tel.: 771-104.

10 LET ● 10 LET ● 10 LET

MARKET ŠPARAVČEK
 DANICA TRAVNIKAR, Sp. Hajdina 77
 ☎ 062/776-041

Odprto: vsak dan od 7. do 19.30, v soboto od 7. do 13. in v nedeljo od 8. do 12. ure

- Nakup nad 300 din — 4% popusta
- Akcijske prodaje suhomesnih izdelkov
- V nedeljo prodajamo svež kruh

ŠPARAVČEK — MARKET PO MERI LJUDI!

FIBAK ORMOŽ

D.O.O. ZA GRADBENIŠTVO USLUGE IN TRGOVINO
 Kolodvorska 6 • tel. 062/701 161

- GRADNJA GOSPODARSKIH POSLOPIJ, INDUSTRIJSKIH HAL IN ZASEBNIH HIŠ
- ORGANIZACIJA PROJEKTIRANJA
- GRADBENA DOVOLJENJA
- KOMUNALNA UREDITEV GRADBIŠČ IN ZEMLJIŠČ
- IZVEDBA PROJEKTOV DO IZROČITVE KLJUČEV
- UVOZ-IZVOZ, TRGOVINA NA VELIKO IN MALO
- SMO 20% CENEJŠI

FIBAK — CENEJE DO URESNIČITVE VAŠIH SANJ

ŠEGA

ZASEBNO PODJETJE d.o.o. Ptuj, Zagrebska 10

- STROJNO ZEMELJSKA DELA,
- PREVOZNIŠTVO TUDI V MEDNARODNEM PROMETU,
- MARKETING,
- IZVAJANJE NEKATERIH DEL V VISOKIH IN NIZKIH GRADNJAH

☎ 1776-069
 TELEFON: 062/776-091

„DleŠkar“

ZAŠČITA IN IZOLACIJE POVRŠIN, p.o.
 PTUJ, HEROJA LACKA 5
 ☎ (062) 772-431

OBČANI!

PO KONKURENČNIH CENAH ZA VAS IZVAJAMO:

- ANTIKOROZIJSKO ZAŠČITO: v Kidričevem vam delavniško zaščitimo vaše rezervoarje za kurilno olje, vso gradbeno in kmetijsko mehanizacijo ter vrtno orodje...
- AVTOMEHANIČARSKA DELA: popravilo dizelskih motorjev, tovornih vozil, kompresorjev in avtoelektrike
- KOMPRESORSKE STORITVE IN TRANSPORTNE STORITVE V TUZEMSKEM PROMETU

MOŽNOST KREDITIRANJA

Pokličite nas na telefon 772-431 ali se oglasite v Lackovi ul. 5

Mednarodno podjetje

STANOVANJSKA ZADRUGA ŽABJAK
Svrznjakova ul. 13
☎ 775-021, 775-170, 775-190

MEDNARODNO PODJETJE
SLOVENIJALES
V SODELOVANJU S
STANOVANJSKO ZADRUGO
ŽABJAK

Prodajni center Hoče, tel. 611-331, 611-147
Maribor, Cankarjeva 4, tel. 26-861

Za stranke in nove člane poslujemo tudi v poslovalnicah:

ORMOŽ	☎ (062) 701-021
LENART	☎ (062) 724-255
GORNJA RADGONA	☎ (069) 74-396
KRIŽEVCI pri Ljutomeru	☎ (069) 87-630
LJUTOMER	☎ (069) 81-194
	81-082

UGODNA PRODAJA LESNEGA IN GRADBENEGA MATERIA-
LA VSEH VRST ZA ČLANE NA POTROŠNIŠKE KREDITE PRI
DOBAVITELJIH:

Mercator — Izbira Panonija Ptuj (1 + 5, 20 % pologa, 6,4% obrestna mera); LES Ptuj (1 + 5, 20 % pologa, 6,3% obrestna mera); SLOVENIJALES (1 + 5, 20 % pologa, 7,5% obrestna mera); LESNA Slovenj Gradec (1 + 4, 20 % pologa, 7,1% obrestna mera); METALKA Ptuj (1 + 4, 20 % pologa, 7,5% obrestna mera); DOM SMREKA Maribor (1 + 5, 30 % pologa, 11% obrestna mera); ELEKTROTEHNA Ptuj (1 + 5, 8,55% obrestna mera); AGROAVTOMETAL (1 + 3, 30 % pologa, 8% obrestna mera); KZ Lenart (1 + 2, 30 % pologa); JELOVICA Škofja Loka (1 + 4, 30 % pologa, 6% obrestna mera); PLANIKA Slovenska Bistrica (30 % pologa, 4% obrestna mera); OPEKARNA Pragersko (1 + 5, 20% obrestna mera); TAMES Ptuj (1 + 3, 30 % pologa, 8% obrestna mera); RIMLJAN Ptuj (1 + 3, 30 % pologa, 8% obrestna mera).

KAKOVOST IN PRIHRANEK S SLOVENIJALESOM
VELIKA
IZBIRA NA
ENEM
MESTU

- Salon keramičnih ploščic ponuja veliko izbiro ploščic za kopalnico, poslovne prostore, zunanjo teraso . . .
- Konkurenčne cene, 5% popust za gotovino; za člane stanovanjskih zadrug enak popust, če poravnajo račun v petih dneh.
- Širok izbor vseh vrst kritin po konkurenčnih cenah.
- Do konca oktobra akcijska prodaja stavbnega pohištva renomiranih proizvajalcev (INLES, KLI LOGATEC, LIP BLED . . .)
- 10% popust za gotovino, za člane stanovanjskih zadrug enak popust, če poravnajo račun v petih dneh.
- Ugodne cene radiatorjev JUGOTERM, izdelanih po nemški licenci
- Klasični, lamelni parket in drugi gradbeni material — povprašajte za cene, primerjajte!

Strokovno svetovanje — ugodni kreditni pogoji — velik parkirni prostor

PRI NAKUPU NAD 50.000,00 DIN NUDIMO BREZPLAČNO DO-
STAVO NA DOM DO 50 km.

DO STREHE NAD GLAVO
Slovenijales, polfinalni izdelki in gradbeni material.

Spominjam se . . .

... predvsem svojih najbližjih. Vsako uro, vsak dan, vse leto. Posebno pa še prvega novembra. Tokrat odnesem rožice in prižgem svečko . . . piše tretješolka Maja.

Da se bliža spominski prvi november, se čuti predvsem na pokopališčih. Veliko več plamenčkov razsvetljuje zgodnje večere, pa tudi sicer je vsak dan več urejenih grobov. Komunalno podjetje je na starem mestnem in rogozniškem pokopališču pripravilo agregate poljčanskega peska, ki ga lahko letos (šele drugič) brezplačno posipate okoli grobov.

Za polepšanje grobov s cvetlicami pa bo tudi letos na tržnici organiziran prodajni cvetlični sejem. Prišel se bo jutri in bo trajal do prvega. Doslej je kazalo, da bo cvetlic v izobilju; upajmo, da jih slana zadnjih dni ni preveč pomorila.

McZ

Pred kongresom v Novi Gorici

Odločno zavzemanje za svobodno in demokratično Slovenijo, za solidarnost in socialno varnost ljudi v njej je glavna vsebina v izhodiščih za novi program sedanje ZKS — Stranke demokratične prenovе. Po tej vsebinski usmeritvi potekajo tudi vse priprave na kongres, ki bo 27. oktobra v Novi Gorici. To bo dejansko ustanovni kongres, saj se bo na njem stranka preimenovala in s tem končala obdobje prenovе.

O teh vprašanih je v četrtek, 18. oktobra, tekla razprava tudi na razširjeni seji predsedstva OK ZKS-SDP Ptuj. Soglašali so s spremembami k osnutku statuta in z izhodišči za

nov program ter s predlaganimi simboli z evropskimi barvami in zvezdo, ki jih trenutno poznamo kot začasne simbole. Glede novega imena stranke so se ogreli za sedanjo kratico SDP, vendar naj bi pomenila Socialdemokratska partija. Večina je menila, da naj bi tučko partija nadomestili z domačo besedo — stranka.

Glede kadrovskih priprav so podprli predlog, da je kandidat za nepoklicnega predsednika stranke dr. Ciril Ribičič, predlagali pa so, da bi se bilo prav pogovoriti tudi z dr. Janezom Drnovškom, ali bi bil pripravljen kandidirati za to funkcijo. H kandidatom za tri

podpredsednike stranke so predlagali še dodatna kandidata Boruta Pahorja in za nepoklicnega člana Janeza Kocjančiča, kar so tudi ustrezno utemeljili. Ugotavljali so tudi, da je med kandidati v izvršilnem odboru stranke premalo zastopano podravsko in pomursko območje, zato so občinskemu vodstvu naložili, da sporazumno z drugimi občinami tega območja predlagajo ustreznega kandidata. Za delegata na kongres pa so izvolili Slavo Šarc in Vilija Pešca, saj sta tudi doslej nosila glavno breme prenovе stranke v občini.

Ob koncu so še sklenili, da bodo takoj po kongresu začeli urejati organiziranost stranke v občini in pripravili statutarni sklep. FF

Prihodnjič v Tedniku . . .

- Ptujski Vevčani v Grajeni: Premalo vode ali preveč zlobe?
- V Agisu so 42-letnico obstoja praznovali delavno: Bodočnost lahko zagotovi le sodobna oprema
- Šport: Neodvisni in nadstrankarski
- Slovenska Bistrica: Kultura pod Kunejevim kozolcem

STANOVANJSKA ZADRUGA
ŽABJAK

Svrznjakova ul. 13

☎ 775-021, 775-170, 775-190

V SODELOVANJU S PODJETJEM MARLES-HIŠE

VABI

ZAINTERESIRANE ZADRUŽNIKE, DA SE UDELEŽIJO INFORMATIVNIH DNEVOV, KI BODO NA SEDEŽU ZADRUGE VSAK PETEK OD 19. OKTOBRA NAPREJ OD 8. DO 12. URE.

SKUPAJ Z MARLESOM VAM NUDIMO:

- NAKUP STAVBNIH OKEN Z MOŽNOSTJO POLJUBNE OBDELAVE
- NAKUP LESNIH STREŠNIH KONSTRUKCIJ
- UGODNE MOŽNOSTI ZAZIDAVE STANOVANJSKIH MONTAŽNIH OBJEKTOV
- MOŽNOST NAROČILA IN IZVEDBE PROJEKTOV, NASVETE IN DRUGE INFORMACIJE

Govori se . . .

... da smo na naši firmi same kurbe. To trditev je raztrosila madam, ki se je (čeprav mi nanjo sploh nismo mislili) »našla« v karikaturi o javni hiši. Nekoč so nam s finimi besedami govorili, da smo javna hiša posebnega družbenega pomena. Danes, v demokraciji, pa smo kar kurbe.

... da je pred dnevi eden ptujskih direktorjev (ni s seznama rdečih) dejal, da smo imeli prej enega, danes pa imamo sto bogov, ki so eden bolj črn od drugega. Pojasnjujemo, da bogovi niso črni, take so podobe hudičev.

... da poslanci v ptujski skupščini nehotе rešujejo problem nezaposlenosti.

Sejejo tako pogosto in tako dolgo, da bodo kmalu postali profesionalni politiki. Brezposelní, pozor: sledi razpis za 105 delovnih mest.

... da je Zdravstveni center Ptuj vedno bolj »venoten«, kar se kaže v njihovi različnosti. Eden izmed drobnih dokazov je na primer individualna vožnja njihovih predstavnikov z različnimi osebnimi avtomobili na skupni sestanek v prestolnico.

... da so nekateri na Ptujju še posebej zeleni. Pojavlja se namreč poseben poslanec, ki v nekaterih ptujskih podjetjih preverja poslovanje v prid svojim političnim (in morda še kakšnim) ambicijam . . .

MYDREN

OBLIKOVALEC POPOLNE POSTAVE

SPORTARREDO

KOZMETIČNI PREPARAT MYDREN
OMOGOČA:

- odpravo celulita
- hujšanje
- limfno drenažo
- pasivno gimnastiko

Frizersko-kozmetični salon

VERA
NAHBERGER

Miklošičeva ul. 3, PTUJ
☎ (062) 772-482

ČRNA KRONIKA

OTROK HUDO POŠKODOVAN

Po regionalni cesti proti Lenartu se je v petek, 19. oktobra, ob 11.40 peljal z neregistriranim osebnim avtom Rajko Felc iz Gradišča. V naselju Biš, KS Trnovska vas, mu je šel nasproti petletni deček F. S., in nenadoma prečkal cesto. Voznik trčenja ni mogel preprečiti: s sprednjim delom je zadel otroka, vrglo ga je na pokrov prtljajnika, od tam pa je padel na cesto. Med drugim je otrok dobil hud pretres možganov in so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

torist je zaviral, kljub temu pa je trčil v zadnji bočni del kmečkega voza, ki je bil pripet k traktorju.

Padel je po cestišču in se hudo poškodoval, čeprav je imel čelado. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

MOTORIST ZADEL V VOZ

V petek, 19. oktobra, ob 15.30 je Terezija Škvorc iz Sodincev 65 vozila traktor s kmečkim vozom proti Veliki Nedelji. V bližini hiše št. 64 je zavila na lokalno cesto in s tem zaprla pot vozniku motornega kolesa Iztoku Kosiju iz Mihovcev pri Veliki Nedelji, ki je vozil pravilno po desni. Mo-

FF

TEDNIK

TEDNIK je naslednik Ptujškega tednika oziroma Našega dela, ki ga je ustanovil Okrajni odbor OF Ptuj leta 1948.

Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost RADIO-TEDNIK PTUJ. UREDNIŠTVO: Franc Lačen (direktor in glavni urednik), Ludvik Kotar (odgovorni urednik), Jože Šmigoc (pomočnik odgovornega urednika in lektor), Stefan Pušnik (tehnični urednik); Jože Bračič, Ivo Ciani, Majda Goznik, Darja Lukman, Martin Ozmeč, Vida Topolovec, Nataša Vodušek in Milena Zupanič (novinarji). PROPAGANDA: Oliver Težak. NASLOV: Radio-Tednik, Raičeva 6, 62250 Ptuj, p.p. 99; tel. (062) 771-226; faks (062) 771-223. Celoletna naročnina 350 dinarjev, za tujino 600 dinarjev. ŽIRORAČUN pri SDK Ptuj: 52400-603-31023. Tisk: GZP Mariborski tisk Maribor. Na podlagi zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu je TEDNIK uvrščen med proizvođače, za katere se temeljni davek ne plačuje.

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d. o. o.
Novo selo Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
● stropni nosilci
● stropna polnila
● in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 15. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dom brezplačno